

letnik C - leto 1998

11

SLOVENSKI ČEBELAR

100 LET OD USTANOVITVE SLOVENSKEGA ČEBELARSKEGA DRUŠTVA ZA KRANJSKO, ŠTAJERSKO, KOROSKO IN PRIMORSKO TER IZHAJANJE GLASILA "SLOVENSKI ČEBELAR"

125 LET OD USTANOVITVE KRANJSKEGA ČEBELARSKEGA DRUŠTVA IN IZHAJANJA "SLOVENSKE ČEBELE"

ISSN 0350-4897

UO ČZS: Vabilo na proslavo 125 letnice organiziranega čebelarstva na slovenskem	289	UO ČZS: Invitation to the celebration of 125 years of Slovenian beekeeping organisation	289
Janez Mihelič: Osmi mednarodni simpozij o apiterapiji je bil v Portorožu od 17. do 19. septembra	290	Janez Mihelič: The eight international symposium of apitherapy	290
Janko Božič: Simpozij o apiterapiji - Portorož - prvi dan simpozija	293	Janko Božič: The First day of apitherapy symposium	293
Jasna Kralj: Simpozij o apiterapiji - drugi dan simpozija	295	Jasna Kralj: The Second day of apitherapy symposium	295
ČEBELARJEVA OPRAVILA		BEEKEEPERS OCCUPATIONS	
Janez Mihelič: Čebelarjeva opravila v novembru in decembru	296	Janez Mihelič: The Apiarist Occupation in November and December	296
Matjaž Vehovec: Čebelarjeva opravila v nakladnem panju v novembru in decembru	298	Matjaž Vehovec: The Beekeepers occupations in LR hives in November and December	298
Mira Jenko - Rogelj: Veterinarski nasveti za november in december - Utrinki iz dela oddelka za zdravstveno varstvo čebel pri VZS	299	Mira Jenko-Rogelj: Veterinary advises for November and December - Something about work on the department of bee diseases on the VZS	299
Aleš Gregorc: Študijsko bivanje na Veterinarski univerzi v Košicah	302	Aleš Gregorc: Study dwelling on the Veterinary university in Košice	302
IZKUŠNJE NAŠIH ČEBELARJEV		FROM THE EXPERIENCE OF OUR BEEKEEPERS	
Stanko Šauperl: Primerjava gospodarnosti čebelarjenja v letu 1974 v Alberti-Žnideršičevem, Kirarjevem panju tipa A in nakladnem panju	303	Stanko Šauperl: Economic comparison of Beekeeping in the year 1974 with three tips of hives - Alberti-Žnideršič hive, Kirar type A, and LR hive	303
Marjan Debelak: Iz čebelarске beležnice za leto 1998	305	Marjan Debelak: From the beekeepers notebook	305
IZ DRUŠTVENEGA ŽIVLJENJA		FROM THE SOCIETY LIFE	
ČZS: Članarina za leto 1999	307	ČZS: Membership for the year 1999..	307
Pred občnimi zbori	308	Front of the assembly's of beekeeping society's	308
Milan Runtas: Pomembnejši sklepi sedme redne seje UO Čebelarске zveza Slovenije	308	Milan Runtas: Important meeting of UO ČZS	308
Marjan Debelak: ČZS se je odločila podeljevati novo čebelarско odličje za inovacije v čebelarstvu - častna diploma ali nagrada Antona Žnideršiča	310	Marjan Debelak: ČZS had decided to confer a new distinction for innovations in beekeeping - honourable degree and reward Anton Žnideršič	310
ČZS: Pravilnik o odlikovanjih, priznanjih in nagradah	311	ČZS: Regulations about distinctions	311
Ivan Pehant: Za mlade po srcu	313	Ivan Pehant: For young in heart	313
Janko Božič: Čebelarjem se obetajo boljše možnosti izobraževanja	315	Janko Božič: A better times are coming for education's of beekeepers	315
Janez Gregori: Naše čebelje paše 10 ..	320	Janez Gregori: Our bee pastures	320
V SPOMIN		IN MEMORIAM	
OBVESTILA		SMALL ADVERTISEMENTS	
MALI OGLASI		NEWS	

Slika na naslovni strani: Čebele obiskujejo še zadnje cvetje, da bi zagotovile obstoj čebelji družini do prve spomladanske paše.
Foto: Andrej Kečkeš

Vabilo

na proslavo 125-letnice organiziranega čebelarstva na Slovenskem

Vse čebelarje in prijatelje čebelarstva vabimo
na slovestno jubilejno proslavo, ki bo v
soboto, 19. decembra 1998, ob 10. uri
v kinodvorani Union v Ljubljani, Nazorjeva 2.

Program proslave:

- ❖ Slavnostni govor predsednika Čebelarske zveze Slovenije g. Lojzeta Peterleta
- ❖ Čestitke gostov
- ❖ Podelitev častnih diplom
- ❖ Kulturni program

Na proslavo **posebej vabimo praporščake**, da z
društvenimi prapori počastijo ta častitljivi
jubilej.

Upravni odbor
ČZS

OSMI MEDNARODNI SIMPOZIJ O APITERAPIJI JE BIL OD 17. - 19. SEPTEMBRA V PORTOROŽU

prof. Janez Mihelič

Podjetje Medex iz Ljubljane je v sodelovanju z Apimondijo od 17. do 19. septembra letos v Portorožu že tretjič zapored organiziralo osmi mednarodni simpozij o apiterapiji. V Sloveniji so bili simpoziji vsakih deset let; tako je bil prvi že leta 1978, naslednji leta 1988 in zadnji letos. Lahko smo ponosni, da je tako majhna država organizirala že tri mednarodne simpozije o apiterapiji, saj so to edini čebelarski simpoziji, ki smo jih pod pokroviteljstvom Apimondie organizirali v Sloveniji. Vse priznanje za uspešno izvedbo vseh treh simpozijev si zaslužita podjetje Medex iz Ljubljane in direktor podjetja Aleš Mižigoj, saj sta v uspešno organizacijo simpozija vložila veliko naporov in finančnih sredstev.

Udeleženci simpozija, ki so ga pripravili v hotelu Bernardin, so imeli zelo dobre možnosti tako za bivanje kot za delo. Organizator je imel srečo tudi z vremenom, saj je bil Portorož obsijan s soncem, to pa je še dodatno ugodno vplivalo na počutje udeležencev. Na simpozij se je uradno prijavilo 152 udeležencev iz 32 držav, od Japonske, Egipta, Južne Afrike, večine evropskih držav, do Venezuele in Brazilije. Pohvalno je tudi, da so se simpozija udeležili tudi številni strokovnjaki z nekaterih slovenskih klinik, med njimi z dermatološke klinike, mikrobiološkega inštituta Medicinske fakultete v Ljubljani in klinike za pljučne bolezni na Golniku. Nekoliko slabša je bila udeležba strokovnjakov s Kube, iz Rusije in drugih vzhodnoevropskih držav, predvsem zaradi

znanih finančnih težav. V osrednji hotelski dvorani je podjetje Medex pripravilo zelo privlačno in zanimivo razstavo svojih izdelkov s področja apiterapije, živilskih izdelkov in kozmetike, vse to pa so popestrili eksponati Čebelarskega muzeja iz Radovljice. Strokovnjaki so predstavili trideset referatov, predvsem s področja apiterapije, mikrobiologije, alergologije in toksikologije ter kemične sestave čebeljih pridelkov. V okviru simpozija je bilo razstavljenih zelo veliko posterjev, saj so si udeleženci lahko ogledali kar 32 del. Gostje simpozija so bili podpredsednik Apimondie Asger Sogaard Jorgensen, predsednik ČZS Lojze Peterle in državna podsekretarka mag. Mira Zupanc Kos,

Vse prisotne je pozdravil predsednik organizacijskega odbora, direktor podjetja Medex International, g. Aleš Mižigoj.

Med udeleženci simpozija je bilo veliko svetovno znanih strokovnjakov s področja apiterapije.

Foto: Janez Mihelič

V imenu slovenskih čebelarjev jim je dobrodošlico zaželel g. Lojze Peterle.

vodja sektorja za prehrano pri ministrstvu za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano. Pokroviteljstvo nad simpozijem je prevzel predsednik Republike Slovenije Milan Kučan. Predsedujoči simpozija je bil prof. dr. Pavle Kornhauser, svojo nalogo pa je v zadovoljstvo vseh udeležencev opravil nadvse uspešno. Prav on je prvi nagovoril udeležence in jim zaželel uspešno delo in prijetno bivanje v čudovitem Portorožu, nato pa je zaprosil predsednika organizacijskega odbora simpozija Aleša Mižigoja, da odpre simpozij in pozdravi udeležence. V svojem govoru je predsednik organizacijskega odbora med drugim dejal:

"Spoštovani podpredsednik Apimondie, cenjeni udeleženci 8. simpozija o apiterapiji, gospe in gospodje. Zelo sem vesel, da vas lahko v imenu Medexa in v svojem imenu lepo pozdravim. Letos smo skupaj z Apimondio že tretjič organizirali simpozij o apiterapiji. Medex je bil kot trgovsko podjetje ustanovljen leta 1954, leta 1964 smo se odločili razširiti področje naše dejavnosti na pridelavo čebeljih pridelkov, kot so med, matični mleček, propolis, cvetni prah, čebelji strup in čebelji vosek, v izdelke, ki so izjemno koristni za človeški organizem. Skupaj s številnimi znanstveniki in strokovnjaki s področja biologije, kemije, farmacije in medicine smo se lotili pionirskega preučevanja čebeljih pridelkov na znanstveni in strokovni podlagi.

V 70. letih smo postali največji pridelovalec izdelkov apiterapije v Evropi. Prav

Podpredsednik Apimondije g. Asger Jorgensen iz Danske je bil zadovoljen z organizacijo.

tedaj, ko smo začeli naše izdelke apiterapije ponujati doma in po svetu, se je v svetu začelo močno gibanje pod geslom "NAZAJ K NARAVI". Ljudje so se začeli zavedati, da je uživanje zdravil, izdelanih iz kemičnih snovi, škodljivo za zdravje, saj imajo zdravila poleg pozitivnih lastnosti tudi stranske, negativne učinke na človekov organizem.

Tudi medicina zdaj priznava, da lahko vsak človek za 65 odstotkov svojega zdravja poskrbi sam, le pri 35 odstotkih pa mora pomoč poiskati pri zdravniku.

Torej, naš razvoj je šel v pravo smer, saj vemo, da so ljudje že od pradavnine uporabljali med in druge čebelje pridelke, vendar za to niso imeli znanstvenih in strokovnih dokazov. Visoko kakovost Medexovih izdelkov apiterapije potrjujejo številna mednarodna priznanja in diplome, ki smo jih prejeli za kvaliteto naših izdelkov. Naše uspehe in vodilno vlogo na področju izdelkov apiterapije potrjuje tudi dejstvo, da nam je APIMONDIA zaupala organizacijo treh od doslej osmih simpozijev o apiterapiji.

Da smo v Sloveniji znani kot dobri čebelarji in pridelovalci, dokazuje tudi, da je Apimondia leta 1997 na svojem kongresu v Antwerpnu zaupala organizacijo svetovnega kongresa čebelarjev leta 2003 Ljubljani. Tudi letošnja udeležba na simpoziju, na katerem sodeluje več kot 150 znanstvenikov in strokovnjakov iz vsega sveta, potrjuje, da si človeštvo želi vse več zdravih, naravnih izdelkov za zdravje in dobro počutje.

V organizacijo in izvedbo tega simpozija

Delovno predsedstvo osmega mednarodnega simpozija o apiterapiji v Portorožu. Foto: J. Mihelič

je bilo treba vključiti številne domače in tuje znanstvenike, ti pa so svoj delež prispevali tudi z referati in posterji. Posebej se zahvaljujem gospodoma prof. dr. Mihi Likarju, predsedniku znanstvenega komiteja, in predsedniku simpozija prof. dr. Pavlu Kornhauserju. Pomembnost simpozija izpričuje tudi pokroviteljstvo predsednika Republike Slovenije Milana Kučana, za kar se mu v imenu organizatorjev in v svojem imenu iskreno zahvaljujem.

Vsem udeležencem simpozija in spremljevalcem želim, da bi se v naši družbi in v Portorožu prijetno počutili in jih vabim, da si po končanem simpoziju ogledajo številne lepote in znamenitosti naše države."

Nato je spregovoril podpredsednik Apimondie Asger Sogaard Jorgensen ter se zahvalil podjetju Medex in direktorju Alešu Mižigoju za gostoljuben sprejem in dobro organizacijo, udeležencem simpozija pa je zaželel uspešno delo.

V imenu slovenskih čebelarjev je simpozij pozdravil predsednik Čebelarstva Slovenije Lojze Peterle ter poudaril pomen apiterapije kot zelo uspešne metode za ohranjanje človekovega zdravja ter njen vpliv na razvoj čebelarstva. Udeležencem je zaželel prijetno bivanje v Sloveniji in jih povabil, da se udeležijo mednarodnega čebelarstva kongresa, ki ga bosta leta 2003 v

Ljubljani organizirali Apimondia in Čebelarstva zveza Slovenije. Državna podsekretarka mag. Mira Zupanc Kos je povedala, da ministrstvo podpira prizadevanja za večjo uveljevitve čebeljih pridelkov kot zdrave prehrane ter čebelarstva kot dohodkovno zanimive kmetijske panoge, primerne predvsem za pasivne kraje. V imenu ameriškega združenja za apiterapijo je navzoče pozdravil še njen predsednik T. Cherbuliez.

Vsi udeleženci simpozija so ob prihodu prejeli še torbico s strokovno odlično urejenim zbornikom referatov, ki ga je uredil in za tisk pripravil prof. dr. Pavle Kornhauser, založilo pa podjetje Medex. Naj omenim, da so se vsi udeleženci ob robu simpozija udeležili tudi treh prireditev, in sicer spoznavnega večera, slovesne večerje z nastopom domače folklorne skupine in sklepnega križarjenja po Piranskem zalivu s pogostitvijo. Posebno križarjenja se bodo, po njihovih izjavah, še dolgo spominjali. Zato je bil simpozij izjemno pomemben ne samo za razvoj apiterapije v svetu in pospeševanje prodaje čebeljih pridelkov, ampak tudi kot odlična promocija Slovenije in njenih gostoljubnih ljudi, čebelarstva industrije in slovenskega čebelarstva, ne nazadnje kot bodoče organizatorice mednarodnega čebelarstva kongresa Apimondie leta 2003 v Ljubljani.

Na simpoziju je sodeloval tudi predsednik ameriškega združenja za apiterapijo g.T. Cherbuliez.

Udeleženci so si lahko ogledali lepo postavljeno in zanimivo razstavo izdelkov podjetja Medex.

SIMPOZIJ O APITERAPIJI - PORTOROŽ (PRVI DAN SIMPOZIJA)

dr. Janko Božič, Biotehniška fakulteta, oddelek za biologijo

V prispevku poročam o dogodkih prvega dne simpozija ter predstavljam svoj pogled na problematiko pridelave neoporečnih čebeljih pridelkov, namenjenih za apiterapijo.

Čebelarje je letošnji dogodek v Portorožu kar nekako obšel. Kljub temu da simpozij o apiterapiji ni namenjen splošnim čebelarским temam, je bilo na tem simpoziju naše čebelarstvo zgledno predstavljeno svetovni apiterapevtski skupnosti. Za to se moramo zahvaliti osrednjemu organizatorju simpozija - Medexu. Seveda bi si tako organizator kakor tudi drugi člani organizacijskega odbora želeli, da bi se Slovenci predstavili s svežimi in prodornimi apiterapevtskimi znanstvenimi dosežki. Žal raziskav te vrste ni veliko, tistih nekaj pa je vendarle dalo pečat simpoziju. Ker so želeli v simpozij vključiti čim več naših strokovnjakov, se je organizacijski odbor odločil na simpoziju predstaviti vse institucije, ki imajo kar koli opraviti s čebelami in čebeljimi pridelki. Poleg tega pa smo se strokovnjaki, ki ne delujemo neposredno v apiterapiji, dejavno vključili v tisti del simpozija, ki je obravnaval

sestavo in kakovost čebeljih pridelkov. Tako smo Slovenci tudi strokovno solidno nastopili na tem uglednem mednarodnem srečanju.

Po uvodnih in pozdravnih govorih je simpozij nadaljeval delo z uvodnimi temami. Jedro vseh uvodnih tem je bilo povečevanje pomena apiterapije v sodobnem življenju. Profesor Likar iz Ljubljane je pripravil izhodišče s postavitvijo apiterapije kot komplementarne ali dopolnilne veje medicine. Komplementarna medicina je veliko bolj uporaben izraz kot alternativna medicina, ker ne izriva metod klasične medicine, ampak jih dopolnjuje. Richard Jones iz Velike Britanije je predstavil uporabo čebeljih pridelkov tako v zgodovini kot v sodobnosti. Theodore Cherbuliez in Justin O. Schmidt sta osvetlila perspektivo apiterapije v sodobni družbi. Za uspešno uveljavitev apiterapije je pomembno širjenje znanja o učinkovanju čebeljih

pridelkov. Del tega obsega tako imenovana apifarmakopeja, ki jo preučuje dr. Domerega iz Belgije. Še več o virih v apiterapiji je naslednji dan predstavil dr. Stangaciu iz Romunije. Ob koncu uvodnih tem je prof. Furlanova z Golnika poročala o zdravljenju in razširjenosti alergije na čebelje in ose pike v Sloveniji.

Po kosilu je simpozij nadaljeval svoje delo s temo "Kemične in fizikalne lastnosti čebeljih pridelkov in njihova farmakologija". Udeleženci smo ob tej temi obravnavali najbolj žgoča vprašanja, ki lahko prizadenejo tudi čebelarje. Poleg različnih biološko aktivnih snovi, ki jih najdemo v čebeljih pridelkih, v njih preveč pogosto najdemo tudi ostanke pesticidov in celo strupov, ki jih uporabljajo čebelarji za zatiranje varoze. Razpravljalci so se že kar dobro razvneli, saj sem jih moral opomniti, da nas čaka še nekaj zanimivih razprav, prav tako pomembnih za apiterapijo. Ker pa te vrstice pišem za čebelarje, želim posebej pojasniti nekatere probleme. Slovenija se lahko hitro in spretno izogne razpravi o ostankih pesticidov v medu s tezo, ki jo je podal prof. Mihelič. Naj povzamem. Dve tretjini površine Slovenije sta porasli z gozdom, čebelarji pa največ medu pridelajo na gozdnatih območjih, tako da pesticidi ne ogrožajo čebeljih pridelkov. To le deloma drži. Kot vemo, večina prezimuje čebele na območjih z intenzivnim kmetijstvom, še slabše, z intenzivnim sadjarstvom, ki ne more obstajati brez pogostega škropljenja pesticidov. Seveda ti pridejo v panje in tam počakajo na točenje čez kakšen mesec ali dva. To pa še ni edino zlo. Slovenski čebelarji smo kar preveč iznajdljivi pri uporabi neregistriranih akaricidov za zatiranje varoze. Ko bi jih le uporabljali tako, kot je navadno predpisano za takšna zdravila! Preradi pozabimo ali si ne vzamemo časa, da bi iz panjev pobrali palčke s strupom. Marsikdo pusti palčke v panjih vse do prvega točenja ali kakega drugega velikega posega v panj. Za zdaj večino čebelarjev rešuje to, da majhne koncentracije strupov v čebeljih pridelkih ni lahko določiti, poleg tega pa je to zelo drago. Na to pa se ne bi smeli zanašati. Prej ko slej bodo porabniki zvedeli za veliko brezbržnost nekaterih čebelarjev pri uporabi akaricidov. To pa lahko povzroči veliko zmanjšanje povpraševanja po čebeljih pridelkih. Še preden bi se čebelar zavedel ekonomskih posledic, pa bi se moral zamisliti o etičnosti svojega ravnanja. Čebelje pridelke želimo prodajati kot zdravilne snovi, z njimi pa ravnamo

skoraj tako kot s krompirjem. Porabnik lahko igra na različne karte. Prvič lahko zaupa čebelarju, pri katerem se oskrbuje s čebeljimi pridelki, drugič lahko zaupa blagovni znamki s priznano kakovostjo in tretjič lahko zaupa izdelkom, ki so bili dokazano pridelani neoporečno. Po vsej verjetnosti bomo prej ali slej imeli sistem za preverjanje neoporečne pridelave čebeljih pridelkov, namenjenih za apiterapijo. Podoben sistem poznajo nekatere države za pridelavo "organsko" pridelane hrane.

Ne glede na mojo razpravo je bil ta simpozij najbolj slovensko in čebelarstvo obarvan. Na začetku sem predstavil vlogo čebel pri nastajanju čebeljih pridelkov v panju, s tem pa sem želel opozoriti, da čebele niso le zbiratelji naravnih snovi, ampak s predelavo občutno prispevajo h kvaliteti pridelka. Prof. Plestenjakova je na zanimiv način predstavila kakovost slovenskih medov. Še zlasti je veliko pozornost vzbudila povprečno zelo nizka vrednost HMF, saj je bila ta veliko manjša, kot jo imajo medovi na trgovinskih policah. Naj na kratko omenim, da HMF (hidroksi metil furfural) nastane v medu iz fruktoze zaradi pregrevanja medu. Njeno predstavitel je pozneje dopolnil dr. Poklukar. Na podlagi le nekaj fizikalnih in kemičnih lastnosti medov mu je namreč uspelo izdelati metodo za določanje vrst medov. Le-ta je učinkovita za večino medov, ki jih čebele pridelajo v Sloveniji. Od preostalih referatov bi rad še posebej poudaril prispevek japonskih raziskovalcev. Dokaj natančno so preučevali sestavo brazilskega popolisa, uspelo pa jim je tudi testirati učinkovanje posameznih snovi iz propolisa. Kljub dobrim rezultatom so drugi udeleženci poudarili, da se pri biološko aktivnih sestavljenih snoveh pogosto pojavljajo vzajemni učinki, ki jih ni mogoče testirati prek posameznih snovi. To pa zelo otežuje standardizacijo apiterapevtskih pripravkov, kot je na primer propolisova tinktura. Metode standardizacije bi se lahko poleg standardnih kemičnih metod naslonile tudi na merjenje encimskih aktivnosti ter učinka posameznih snovi ali celotnega izdelka na mikroorganizme. Seveda tu apiterapijo čaka še veliko dela za uveljavitev kemičnih sredstev na trgu pomožnih zdravil.

Prvi dan simpozija je pokazal, da bo za apiterapijo v prihodnosti odločilna kontrola kakovosti. Le na ta način bodo ljudje porabili še več čebeljih pridelkov.

SIMPOZIJ O APITERAPIJI -

(DRUGI DAN SIMPOZIJA)

mag. Jasna Kralj

Drugi del simpozija je bil namenjen apiterapiji in alergijskim reakcijam na čebelji strup. Začel se je s predavanjem Principi apiterapije dr. Stangaciuja iz Romunije. Predavatelj je poudaril, da bi morala biti vsaka diagnoza vsestranska, holistična. To pomeni, da bi poleg tradicionalne medicine morala vključevati še homeopatsko kot tudi energetsko (npr. akupunktura) diagnosticiranje. Terapija naj bi bila neškodljiva in popolnoma prilagojena posameznemu bolniku. Krepiti bi morala zdrave celice, ki bodo pomagale pri vzpostavitvi ravnovesja in regeneraciji obolelih organov. Dr. Stangaciu je svoje predavanje nadaljeval s predstavitvijo računalniške mreže, ki omogoča dostop do informacij o apiterapiji. Poleg tega je med odmorom predstavil še računalniško bazo podatkov o apiterapiji na disketah, ki so jih udeleženci lahko kupili. Vsi, ki radi brskate po internetu in se seveda zanimate za uporaba čebeljih pridelkov, lahko odprete stran web na www.sci.fi/~apither.

V naslednjem predavanju nas je dr. Turk opozoril, da lahko številne težave, kot so kašelj, bolečina v grlu, vnetje nosne sluznice, slabost, nervoja, glavobol, odpravimo sami z uporabo čebeljih pridelkov.

Več predavateljev je govorilo o uporabi propolisa. Dr. Bartenjev je predstavil učinkovitost propolisa pri celjenju ran. Po dveh tednih terapije so se benigne spremembe na koži popolnoma epitalizirale. Dr. Siro iz Madžarske je predstavil uporabo propolisa pri lajšanju revmatičnih težav, dr. Bašić z oddelka za živalsko fiziologijo zagrebške univerze pa raziskavo o vplivu propolisa na rast tumorjev in metastaze. Zaviralno delovanje propolisa na rast tumorjev so primerjali z uporabo posameznih komponent propolisa, ki naj bi zaviralno vplivale na rast tumorjev. Izkazalo se je, da so posamezne komponente propolisa manj učinkovite kot propolis. Tako se je spet potrdila vrednost raznolike sestave čebeljih izdelkov. Propolis uporabljajo tudi v kozmetiki. Težave pri uporabi za ta namen so njegova slaba obstojnost v brezalkoholni raztopini in barva. Gospa Stare je predstavila še druge čebelje izdelke, ki jih uporabljajo v kozmetični industriji.

Dr. Mateescujeva iz Romunije je v predavanju o uporabi čebeljih pridelkov poudarila, da ti ponujajo človeku najbogatejši spekter

biološko aktivnih snovi, kot so proteini, encimi, številni minerali, pigmenti (karotenoidi in flavonoidi), fosfolipidi in različni prekursorji hormonov. Center za apiterapijo v Bukarešti pripravlja terapevtske preparate iz čebeljih izdelkov kot dodatek hrani. Ti preparati so namenjeni za uravnavanje metaboličnih procesov v organizmu. V predavanju s podobo tematiko Med za prehrano in zdravljenje je dr. Kapš osvetlil pomen flavonoidov v medu. Flavonoidi so antioksidanti in preprečujejo tvorbo škodljivih prostih radikalov, prav zaradi te lastnosti pa znižujejo holesterol. Poleg tega preprečujejo širjenje malignih tumorskih celic in učinkujejo antimikotično in antimikrobno.

Dr. Vitova iz Venezuele nas je opomnila na med čebel brez žela. Raziskave kažejo na možnost uporabe tega medu pri zdravljenju sive mreže.

Dr. Hegazi je predstavil apiterapijo v Egiptu, dr. Sorkun pa je predstavitev apiterapije v Turčiji popestril s čudovitimi pokrajinskimi diapozitivi te države.

Po zadnjem odmoru so sledila predavanja o alergijah na čebelji strup. Kot vemo, je najhujši primer alergijske reakcije na čebelji pik anafilaktični šok, najpogostejša reakcija na čebelji pik pa je le oteklina. Smrtnih primerov zaradi anafilaktične reakcije na čebelji strup ni veliko, po ocenah le nekaj odstotkov. Dr. Worret iz Nemčije in dr. Mušič z Golnika sta predstavila zdravljenje bolnikov, ki so preobčutljivi na čebelji strup. Če ljudem vsak mesec injiciramo čebelji strup (3 - 5 let), to pri njih občutno zmanjša alergijsko reakcijo. Med terapijo postopno povečujejo količino injiciranega čebeljega strupa. Največja količina čebeljega strupa je tolikšna kot v dveh čebeljih pikih.

Dr. Schmidt iz ZDA je skušal odgovoriti na vprašanje, zakaj je strup čebel, os in mravelj zdravilen. Kot je znano, uporabljajo čebelji strup za zdravljenje artritisa, poškodb skepov in multiple skleroze. Po mnenju dr. Schmidta je vzrok za njegovo uspešnost v tem, da povzroča bolečinske reakcije, v toksičnosti strupa, biološki aktivnosti posameznih snovi in močnem delovanju na imunski sistem.

Dr. Krell iz Rima pa je v predavanju z naslovom Odgovor energetskega telesa na čebelji pik tematiko zdravljenja s čebeljim strupom osvetlil še s povsem drugega zornega kota. V svojem predavanju je poudaril, da bi

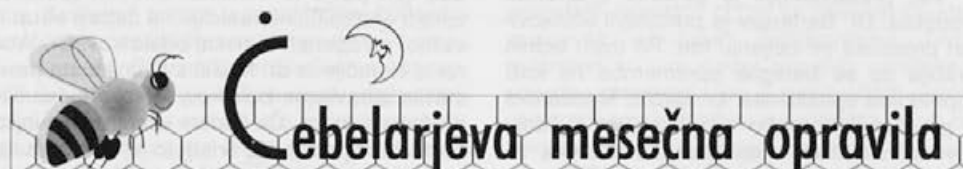
raziskave energetskega telesa pacientov po terapiji in uporaba energetskih točk (npr. akupunkturnih točk) omogočile uspešnejšo uporabo te terapije.

Razstavljeni posterji po pestrosti in kvaliteti niso prav nič zaostajali za referati. Pripravili so jih številni slovenski kot tudi tuji udeleženci. Naj jih omenim le nekaj. Zelo zanimiv je bil prispevek dr. Popeskovića in Kovačića. Predstavila sta nov apiterapevtski proizvod: ploščo s propolisom. Ugotovili so, da ima čebelja družina z vloženo propolisno ploščo boljši zrak, saj propolis veže ogljikov dioksid. Poleg tega so ugotovili, da se je precej podaljšala življenjska doba čebel. Zanimivo bi bilo vedeti, ali bi takšne propolisne plošče lahko izboljšale zrak tudi v naših bivalnih prostorih.

Dr. Dimtcheva je predstavila zdravljenje sklepnih obolenj s propolisom, nanešenim na čebelji vosek. Dr. Mladenov iz Bolgarije pa je prikazal uporabo inhalacijskega aparata za zdravljenje dihalnih poti s 30-odstotno vodno raztopino medu. Med, po izvoru iz origana, timijana, geraniuma in lipe, je posebno primeren za inhalacijo, saj mu dajejo te rastline izjemne antibakteriocidne lastnosti. Dr. Valiukiene s svojo skupino omenja, da uživanje cvetnega prahu v satju znižuje holesterol. Dr. Mickevicius s skupino pa ugotavlja, da bi je-manje medu, obogatene s cvetnim prahom, obolelim za rakom na želodcu in črevesju med kemoterapijo občutno izboljšalo porušen imunski sistem.

Simpozij je še dodatno obogatilo dejavno sodelovanje navzočih. Med splošno razpravo je bilo postavljeno zanimivo vprašanje o prodaji čebeljih izdelkov za zdravstvene namene. Vsekakor razpravljalci na to vprašanje niso mogli natančno odgovoriti. Čebelji pridelki so sestavina različnih biološko aktivnih snovi, to pa otežuje standardizacijo, nujno potrebno za pridobitev naslova "zdravilo". Po drugi strani pa prav ta pestrost biološko aktivnih snovi čebeljim izdelkom daje veliko možnosti za uporabo. Verjetno bi bilo veliko pametneje standardizirati postopke pridelave čebeljih pridelkov, saj bi tako lahko zagotovili kakovostne izdelke. Za apiterapijo bi morali uporabljati najkvalitetnejše, popolnoma neporečne pridelke, tako imenovane "organske" pridelke, ki jih po vsem svetu vse bolj cenijo. Predvsem pa je pomembno, da se zavest ljudi o zdravilni vsestranskosti čebeljih pridelkov širi, saj se s tem povečuje tudi pomembnost njihove kakovosti. Tako bo vse več ljudi segalo po čebeljih izdelkih za lajšanje različnih zdravstvenih težav.

Brez dvoma je bil simpozij več kot uspešen. Udeleženci so izmenjali številna mnenja ter sklenili nova znanstva in prijateljstva. Končal se je s krožno vožnjo po Piranskem zalivu, na čolnu pa smo lahko uživali v popoldanskem soncu in si izmenjali še zadnje izkušnje. Simpozij v Portorožu bo vsem udeležencem gotovo ostal v lepem spominu.

ČEBELARJEVA OPRAVILA V NOVEMBRU

prof. Janez Mihelič

V tem mesecu so čebele že stisnjene v zimsko gručo, ki jim omogoči preživeti izjemno nizke temperature. Če smo čebele dobro pripravili za zimo, jih pravočasno razvili in nakrmili z zadostno količino dobro predelane hrane, čebele pa so jo povečini že pokrile z voščeniimi pokrovc, ter zatrli večino varoe v panjih, lahko mirno pričakujemo zimo in pomlad ter se lotimo del, ki jih čebelarji navadno opravljamo v tem letnem času.

Drugače pa je, če so čebele še vedno precej okužene z varoo, kot se letos dogaja številnim čebelarjem. Če so čebele okužene, bo v zadnji zalegi še veliko varoj, ki bodo spomlad imele številno potomstvo. Zato bo potrebno tudi zimsko zdravljenje čebel po navodilih veterinarske svetovalne službe. Zimski čas je tudi najugodnejši za zatiranje varoe, predvsem zato, ker so vse varoe na čebelah, saj v panjih ni zalege. Zato bi bilo zelo nespametno, če bi zamudili najboljše obdobje za zatiranje varoj v vsem letu. Z uspešnim zimskim zdravljenjem si zagotovimo mir pred varoo do konca sezone, to je do sredine julija.

Seveda pa to ne velja za prevažalce in čebelarje na tistih območjih, na katera čebelarji pripeljejo večje število panjev na pašo. Varoa se namreč hitro seli iz zelo okuženih čebelnjakov v zdravljenene, zato morajo ti čebelarji pogosteje zatirati varoo. Dobro bi bilo, če bi veterinarska pospeševalna služba za čebelarje pozimi pripravila tudi demonstracijo zimskega načina zatiranja varoze, saj številni čebelarji tega še ne obvladajo.

Za čebele je zdaj čas zimskega mirovanja. Napačno pa je prepričanje, da čebele potrebujejo pozimi strogo tišino, zaradi česar naj v čebelnjaku ne bi vstopali do spomladi. V čebelnjaku lahko opravimo vsa potrebna opravila, biti moramo le čim bolj tihi. Kot vemo, čebele najbolj razburijo udarci po panju ali čebelnjaku, zato predvsem pazimo, da pozimi v čebelnjaku ne tolčemo s predmeti ali orodjem. Res pa je, da moramo biti bolj previdni pri zelo nizkih temperaturah, ker je za čebelo vsak odhod iz gruče usoden.

Ta mesec čebele zapustijo medišča, zato iz njih pobereмо satje, pokrijemo rešetko ter jih očistimo prizidkov in propolisa. Očiščena okenca in nosilne paličice položimo na opaž (najboljši je iz vsaj 5 cm debele penaste gume, ki je zavarovana z blagom) nad rešetko. Priporočam, da očistite tudi matične rešetke, zlasti če spomladi nanje pokladate sladkorne pogače. Konec meseca bo primeren čas, da panje topla odenemo z opažem. Še enkrat preverimo panjska žrela in namestimo zapore za rovke in miši. Nekoliko proč od čebelnjaka pripravimo krmilnico za ptice, da ne bodo vznemirjale čebel. Še zadnjič si zapišimo, kakšno je stanje zazimljenih družin – predvsem koliko ulic zasedajo, koliko imajo hrane in druge značilnosti. Pobrano satje sortiramo. Neustrezno satje zložimo v večje polivinilaste vreče, pozneje pa ga bomo razrezali in sate pretopili ali oddali v prekuho. Satnike očistimo in prekuhamo v vrelem 2-odstotnem lugu, še prej pa z njih postrgamo propolis. Izkopljemo lahko tudi cvetni prah, če ga je kaj v satju. Preostalo satje, ki ga bomo pustili za naslednje leto, zložimo v omaro in sortiramo, tako da je na enem mestu vse medeno satje ali satje s cvetnim prahom in prazno satje. Tega zložimo tako, da je mlado satje v enem delu omare, starejše pa v drugem. Takšno sortiranje satja nam bo spomladi zelo olajšalo delo pri širjenju gnezd in nastavljanju medišč. Ne pozabimo satja razkužiti in ga zavarovati pred voščeniim moljem. Pri tem naj omenim, da veliko čebelarjev za te namene uporablja stare zmrzovalne omare in skrinje. Posvetimo se tudi čebeljim pridelkom, ki jih bomo prodajali pozimi, predvsem medu. Pazimo, da je tedaj, ko ga nalivamo v kozarce, popolnoma čist, tj. brez trdnih delcev, predvsem voščeniim. Obvezno uporabljajmo etikete za kozarce in nanje napišimo naše točne podatke in vrsto medu.

Točilnica naj bo vedno čista in urejena, da vanjo lahko ob vsakem času stopi nenapovedan kupec; uporabljajmo izključno nove pokrovčke. Posoda naj bo samo nerjaveča in vedno čista. **Kakovost medu naj bo naša prva skrb. Bodimo korektni do kupca, saj se bo ta rad vračal po naš domači med. Zelo pomembno pa je tudi, da znamo kakovost tudi vrednotiti in medu postaviti pravo ceno, ne pa, da ga razprodajamo kot manjvredno blago. Žal to kljub našim priporočilom o cenah medu v Čebelarju nekateri še vedno počnejo. Vedno moramo imeti na zalogi vsaj pet različnih vrst medu, če jih nimamo jih kupimo pri večjem čebelarju. Tako bomo obdržali kupce, ki se bodo radi vračali k nam.**

To je moj zadnji letošnji prispevek za to rubriko, zato naj na koncu še malo "poklepem" z vami o različnih čebelarskih problemih. Večina je imela dobro ali zelo dobro čebelarsko sezono, nekateri pa so, žal, ostali skoraj brez medu. Žal se je letos jeseni na odličnem akacijevem pasišču v Prekmurju pojavila huda gniloba čebelje zalege in obstaja nevarnost, da bo to pasišče zaprto še prihodnje leto ob cvetenju akacije. To bi povzročilo veliko škodo, saj bi ob obilnem medenju ostalo neizrabljenih več kot dvesto ton prvovrstnega akacijevega medu. **Upajmo, da bo veterinarska služba dovolj odgovorna, saj je strokovno usposobljena in kadrovska dovolj močna, da do cvetenja akacije lahko sanira žarišča in odpravi zaporo tako pomembnega pasišča.** Za to je vsekakor dovolj časa. Verjetno bi morala veterinarska služba, v mislih imam predvsem veterinarje svetovalce, še posebej skrbno bedeti nad zdravstvenim stanjem čebel domačih čebelarjev na najboljših pasiščih.

Pomembno je, da čebelarji že zdaj razmišljajo, kaj bomo delali prihodnje leto. Pozimi bomo pripravili načrt in si zastavili cilje za naslednjo sezono. Kupimo si tudi kakšno čebelarsko knjigo, da jo bomo brali v zimskih mesecih. Tudi čebelarska stroka se namreč razvija, tako da se doma ali v svetu vedno pojavi kakšna novost. Kdor ni sproti prebiral Čebelarja, naj ga zdaj natančneje pregleda, kajti tudi v njem je marsikaj koristnega. Številni čebelarji me sprašujejo za kakšen strokovni nasvet, ki je bil že objavljen v zadnjem ali predzadnjem Čebelarju. Ko jih na to opozorim se opravičijo, češ da ga še niso prebrali. Zato si vzemite čas in se zdaj poglobite v branje.

Letošnja opravila končujem v upanju, da ste koristno uporabili moje nasvete. Naslednja številka bo posvečena obletnicam naše čebelarske organizacije, zato se bo novi pisec predstavil v prvi številki stoprvega letnika naše revije. Želim vam dobro bero v prihodnjem letu in zdrave čebele.

ČEBELARJEVA OPRAVILA V NAKLADNEM PANJU V NOVEMBRU IN DECEMBRU

MATJAŽ VEHOVEC

Z nastopom močnejšega mraza se končuje obdobje aktivnega življenja čebelje družine in začenja obdobje mirovanja. Opravila pri čebelah smo tako v večini krajev po Sloveniji končali že oktobra. Koliko smo bili letos pri čebelarjenju uspešni, nam ne pove samo količina pridelanega medu in drugih čebeljih pridelkov. To bomo videli šele spomladi. Močne in zdrave družine s kvalitativnimi mladimi maticami, zadostna količina ustreznih hrane in mir na stojišču v obdobju mirovanja, ki je pred nami, so pogoji za uspešno prezimovanje in uspešen start v naslednjem letu. Kdaj in koliko bomo zapažili panje, je manj pomembno vprašanje. Pomembnejša je pravilna izbira stojišča, o čemer pa sem že pisal v januarški številki SČ. Najbolj nevaren za čebele je stalen preprih ter občasno ropotanje po panjih in v okolici stojišča. Ovijanje panjev z različnimi materiali (strešna lepenka, vreče iz polivinila itd.) pripomore k uspešnemu prezimovanju, vprašanje pa je, ali se vložena čas in denar povrneta. Tudi stiskanje panjev in mašenje rež medpanji je naporno in dodatno delo, ki vsaj do februarja oziroma marca nima pravega učinka. Ko znova začnemo čebelariti in razmikati panje, pa se kritično obdobje z velikimi temperaturnimi nihanjem šele začne. Zato se sam vsemu temu delu za sedaj izogibam. Panje prezimujem neodete in posamič. V pitalnik nad čebeljo gručo dam nekaj prepustnega pažnega materiala in poskrbim za zadostno zračenje. Čez zimo imam na panjih odprto glavno spodnje žrelo in luknjo v srednji nakladi.

Nakladnih panjev nikoli ne barvamo na stojišču. Že avgusta izločimo naklade in druge dele panja, ki so potrebni obnove in novega premaza. Tako vsako leto obnovimo približno četrtno naklad in hkrati izločimo toliko starega satja. Panje obrusimo in prebarvamo z enako barvo, kot so bili prebarvani do doslej. Pri barvanju novih panjev pa vam svetujem, da se odločite za biobarvo oziroma barvo na vodni osnovi.

S tem končujem pisanje letošnjih mesečnih opravil in upam, da ste v njih našli kaj koristnega zase. Morda sem vas celo spodbudil k drugačnemu razmišljanju o nakladnem panjskem sistemu in tehniki čebelarjenja v njem. Če pa se šele odločate, da bi poskusili, pa le pogumno. Začnite vsaj z dvema ali tremi panji, da jih lahko medsebojno kombinirate, združujete, predvsem pa primerjate. Pri tem si vedno skušajte odgovoriti na vprašanje, zakaj je lahko ena družina boljša od druge in nasprotno. Odgovore boste dobili pri prijateljih čebelarjih, na strokovnih

srečanjih, predvsem pa ob prebiranju strokovne čebelarke literature.

Za konec pa še nekaj misli iz mojega referata, ki sem ga imel kot konstruktor FV panja letos na državnem čebelarskem seminarju v Celju.

V strokovnih čebelarskih krogih prevladuje mnenje, da je prihodnost evropskega čebelarstva v nizkonakladnem panju. Tudi konstrukcija takega panja je vedno kompromis, ki mora zadovoljiti čebeljo družino in čebelarja. Čebelji družini mora ponujati najugodnejše možnosti za bivanje in delovanje prek celega leta, čebelarju pa mora omogočiti kolikor mogoče ekonomično rokovanje. Nizkonakladni panj nam omogoča predvsem časovno manj zamudno tehniko čebelarjenja. Namesto rokovanja s posameznimi sati prehajamo na rokovanje s posameznimi nakladami, kar nam omogoča horizontalne predstavitev posameznih delov čebelje družine. Nizka naklada nam pri spomladanskem razvijanju močne čebelje družine dovoljuje postopno širjenje njenega življenjskega prostora. Nizek in dovolj majhen FV satnik pa sili matico, da prehaja iz naklade v naklado in "popravlja" čebelarjeve posege z oblikovanjem vedno večjega gnezda. Tudi nezaželeno rojenje najlažje preprečimo s širjenjem življenjskega prostora in zaposlitvijo čebelje družine. Če pa ta kljub temu "sede na roj", to z delitvijo družine v istem panju izrabimo za njeno pomladitev. Nizka FV naklada je tudi zelo primerna za vzrejo pomožnih družin in plemenitev matic. Tako lahko v stolpiču z več med seboj ločenimi nakladami plemenimo matice in pripravljamo rezervne družine, te pa po potrebi s celotno enoto dodajamo plemenjakom, brezmatičarjem itd. Lažje je tudi dodajanje praznih in odvzemanje polnih naklad, odstranjevanje čebel iz medišč, pridelovanje sortnega medu, medu v satju in podobno. Spoštovani čebelarji! Zavedam se, da je izbira ustreznega panja in z njim povezane tehnike čebelarjenja za vsakega čebelarja zahtevna odločitev. Posebej še to velja za vse vas, ki šele začenjate čebelariti in se boste morali v času, ki prihaja, še bolj kot doslej spopadati z ekonomiko čebelarjenja in konkurenčnostjo. Uspeh vam bo omogočil samo sodoben panj, prilagojen naši kranjski čebeli, našim podnebnim pašnim razmeram in nam čebelarjem.

V jubilejnem letu izhajanja revije Slovenski čebelar čestitam vsem bralcem in soustvarjalcem revije še posebej pa uredniškemu odboru, ki se mu ob tej priliki zahvaljujem za izkazano zaupanje za pisanje mesečnih opravil.

VETERINARSKI NASVETI ZA NOVEMBER IN DECEMBER

UTRINKI IZ DELA ODDELKA ZA ZDRAVSTVENO VARSTVO ČEBEL PRI VETERINARSKEM ZAVODU SLOVENIJE

mag. Mira Jenko-Rogelj in Jože Matavž, Veterinarski zavod Slovenije

Poleg pregledov čebeljih mrtvic smo spomladi dali prednost zlasti kliničnim pregledom prevoznih čebelarstev. Splošna ugotovitev je, da je večina prevoznih čebelarstev lahko vzor dobre oskrbljenosti in močne živalnosti zdravih čebeljih družin.

Veliko škodo prevoznim čebelarstvom povzročajo tisti "kolegi", ki nimajo pravega odnosa do sočloveka, kaj šele do kolega čebelarja. Osnovna čebelarska etika – na žalost še ne uzakonjena – zahteva od čebelarja, da se prijavi pri poverjeniku pasišča oz. vodstvu čebelarskega društva, na katerega območju namerava postaviti svoje čebele. Če je območje za določen čas zaprto zaradi pojava katere od kužnih boleznih, je o tem obveščeno vodstvo prizadetega čebelarskega društva. Vse informacije pa dobijo čebelarji tudi pri določeni območni enoti Veterinarskega zavoda Slovenije.

Pregledi na hudo gnilobo čebelje zalege so bili spomladi najpogostejši na območju Primorske, poleti pa v Pomurju. Do 7. oktobra letos je bila huda gniloba čebelje zalege potrjena v 105 čebelarstvih. V kužnem krogu je bilo pregledanih 424 čebelarstev z 8560 čebeljimi družinami.

Trditev nekaterih o izgubi več kot 200 ton akacijevega medu zaradi zapore pasišča na Primorskem ni smiselna, saj je zadnji dve leti akacija pozebela. Na škrzatovo pašo je bilo v občino Šempeter pripeljanih 4000 panjev čebel, katerih lastniki so se prijavi na pasišču, in 1000 čebeljih družin, katerih lastniki se niso prijavi poverjeniku pasišča. Tedaj so bili za čebele zaprti naslednji kraji v ČD Brda: Britof, Lig, Bajti, Markiči, Melinki in Vrbenje; zadnji pregled veterinarja je bil negativen 20. aprila 1998. Druga zapora je bila na območju Senožeč, Šmartnega, Iverja, Biljane, Medane, Kozane, Dobrovega, Plešivice, tam pa je bil zadnji primer saniran 2. aprila letos. Na območju ČD Nova Gorica (Solkan, Kromberk, Loka, Rožna Dolina, Parnica in Pristava), je bilo odkritih 8 primerov hude gnilobe, vsi pa so bili ozdravljeni že leta 1997. Kontrolni pregledi so bili opravljeni od marca do začetka maja 1998, vendar odločba o odpravi zapore še ni bila sprejeta.

V tem letu se je pokazalo, da pravočasna odprava zapore zaradi nevarnosti hude gnilobe ni odvisna samo od veterinarja. Velik del odgovornosti za uspešno sanacijo žarišča ima tudi

prizadeti čebelar. Nepoznavanje in tudi prikrivanje bolezni pa sta naslednja razloga, zaradi katerih se območja zapor marsikod širijo.

Posebno pozornost smo namenili čebelarstvu, ki so bila zaradi hude napadenosti z varoo na robu preživetja. V Slovenskem čebelarju so poleg mesečnih opravil izhajala tudi navodila za zdravljenje čebel. Poleg veterinarskih nasvetov so bili objavljeni še številni kakovostni članki, še zlasti o ugotavljanju napadenosti z varoo, in opozorila na kritična obdobja, ko mora čebelar ukrepati, če hoče ohraniti primerno živalnost in vitalnost čebeljih družin. Zaradi dezinformacij na terenu glede uspešnosti pri zdravljenju smo specialisti za zdravstveno varstvo čebel že pozimi pošiljali po čebelarskih društvih navodila o spomladanskih ukrepih za kontroliranje varoze. Sledili so ukrepi za zatiranje varoze poleti in letoletni program zatiranja varoze. Preživele in osirotele družine so si ob čebelarjevi pomoči in razmeroma dobrim naravnim danostim do poletja dobro opomogle in prinesle še nekaj kilogramov medu smreke, hoje ali škrzata.

Kritike veterinarjem veljajo zaradi navodil o prepogostem zdravljenju čebeljih družin z neučinkovitimi zdravili. Zato vnovič opozarjamo, da je učinkovitost vsakega zdravljenja v obdobju, ko je v panju zalega, lahko za 30 do 50 odstotkov slabša. Ob takih zdravljenjih se poleg nepotrebne obremenitve čebel v satju in pridelkih zelo povečujejo tudi ostanki zdravil. Zaradi zelo različne stopnje okuženosti čebeljih družin z varozo po vsej državi bi morali letos končno odpraviti "izredne razmere".

Vodstva čebelarskih društev prosimo, da veterinarski službi posredujejo podatke o neregistriranih čebelarstvih (če jih že niso sporočili) na njihovem območju. Za dosledno izvajanje zdravljenja sta odgovorena tako veterinarska služba kot tudi vsak čebelar.

Ob upoštevanju in dosledni izvedbi navodil za zatiranje varoze bomo lahko z vstavljanjem kemičnih sredstev proti varozi počakali do poznega poletja prihodnjega leta.

Po dogovoru s čebelarskimi društvi bomo veterinarji - specialisti sistematično ugotavljali uspešnost pozno poletnih oz. jesenskih zdravljenj proti varozi. Zainteresirana društva se lahko z območnim veterinarjem dogovorijo za praktični prikaz zimskega načina zatiranja varoze.

O P O Z O R I L O: Konec meseca NOVEM-

BRA in DECEMBRA – v obdobju, ko v panju ni zalege, je idealna priložnost, da z enkratnim vnosom sredstva proti varovi število zajedavcev v čebelji družini zmanjšamo na minimum. Na splošno pa velja za zimsko zdravljenje na našem območju zdravljenje od 15. novembra do 1. februarja.

Čebelarji, če ni potrebno, ne posegajte v čebelje družine. Zato s kontrolnimi metodami preverite okuženost z varoo.

V katerem primeru je potrebno zdravljenje?

- Če je oktobra, novembra ali decembra naravno odmrta ena ali več varoj na dan

- Če je po testnem zdravljenju oktobra odpadlo deset in več varoj oz. pet in več varoj novembra in decembra.

S čim zdraviti?

Zdravilo hemovar vnašamo v čebeljo gručo z razpršilom; sredstvo apitol (Ciba Geigy) vnašamo po kapljicah. Obe sredstvi sta registrirani tudi na našem tržišču. Zdravilo perizin (Sandoz) pa pri nas ni registrirano.

Pri zunanji temperaturi + 10°C in več lahko vsako stran sata s čebelami vred poškropimo s 3 do 4 ml vodne raztopine oksalne kisline. Pripravimo jo tako, da 30 g dihidrata oksalne kisline raztopimo v litru vode. V obdobju brez zalege zadošča enkratni vnos oksalne kisline v čebeljo družino, ta pa zagotavlja vsaj 95-odstotno učinkovitost. Odsvetujemo pa večkratno zdravljenje istih družin z oksalno kislino.

Na XXI. državnem čebelarskem seminarju v Celju smo sodelovali na okrogli mizi z naslovom "Problematika uporabe zdravil v čebelarstvu" s predstavitvijo enotnega programa zatiranja varoze.

V okviru sejma kmetijstva in gozdarstva v Kranju

smo 5. aprila organizirali III. posvetovanje o boleznih čebel z naslovom Problematika zdravljenja varoze in poapnele zalege in možnosti obvladovanja te bolezni z gostujočim prof. Jurajom Toporčakom iz Veterinarske univerze v Košicah. Posvetovanja so se udeležili čebelarji iz vse Slovenije. Zaradi premajhne dvorane bomo posvetovanje prihodnje leto preselili drugam.

To leto so bile množične **zastрупitve čebel** od 21. aprila do 15. maja v Pomurju. Prizadetih je bilo 500 čebeljih družin oziroma od 30 – 50 odstotkov. Veterinar – specialist je opravil preglede čebelarstev, da je izključil navzočnost kužnih bolezni kot morebitni vzrok odmiranja čebel. Jože Matavž se je vključil v vse aktivnosti za preprečitev nadaljnjih zastрупitev, čebelarjem pa je svetoval, kako naj ukrepajo, da bi bile posledice zastрупitev čim manjše.

Poleg zastрупitev čebel zaradi nepravilnega škropljenja rastlin se pojavljajo tudi zastрупitve zaradi uporabe neregistriranih pripravkov za zatiranje varoze. Čebelarji naj o takih primerih obvestijo tudi veterinarsko inšpekcijo.

Zgodovina čebelarjenja kaže, da nepomembnih bolezni ni, saj je njihov pojav povezan tako s tehnologijo, pašnimi razmerami in pravilno uporabo določenih zdravil.

Pregled zapisnikov veterinarske službe na področju čebelarstva v zadnjih devetih letih pokaže vsakoletno prizadevanje za registracijo zdravil. Tako se je spet pojavilo pomanjkanje fumagillina, saj pooblaščenim uvozniki niso zainteresirani za registracijo tega zdravila. V kratkem bomo pristojnim službam poslali še en poziv o nujnosti interventnega uvoza.

Čebelarje, ki bodo čebelje družine prevažali s kraja stalnega stojišča oz. tiste, ki jih nameravajo prodati, obveščamo, da bomo vzorce zimskih čebel na nose mavost in pršičavost pregledovali od 1. novembra 1998 do 31. marca 1999.

C E N I K LABORATORIJSKIH PREISKAV ČEBEL NA VETERINARSKEM ZAVODU SLOVENIJE

Za en vzorec (do 30 čebeljih družin):

Pregled na pršičavost (Acariasis)	5.000,00 SIT
Preiskava na nose mavost (Nosemosis)	2.000,00 SIT
Preiskava na hudo gnilobo (Pestis apium)	5.450,00 SIT
Pregled na pohlevno gnilobo čebelje zalege	5.450,00 SIT

Stanje kužnih bolezni čebel v Sloveniji – 7. oktober 1998

Pršičavost

Občina	Kraji	Datum ugotovitve		Zapora
		prve	zadnje	
Škofja Loka	Forme	23. 2. 98	23. 2. 98	ne

Občina	Kraji	Datum ugotovitve		
		prve	zadnje	
M.Toplice	PREKMURSKA REGIJA Suhi vrh, M.Toplice, Vučja Gomila	29.6.98	28.7.98	ukinjena 6.10.98
Ljutomer	Podgradje, Križevci, Veščica, Gibina, Razkrižje, Pristava	25.6.98	7.9.98	da
Črenšovci	D.Bistrica, S.Bistrica, G.Bistrica, Žižki, Trnje	25.8.98	30.9.98	da
Pivka	PRIMORSKA REGIJA Narin, Kal, Jurišče	4.6.98	25.8.98	da
Nova Gorica	Nova Gorica, Banjšice	12.6.98	25.9.98	da
Postojna	Postojna	22.5.98	22.5.98	da
Kobarid	Komno	12.8.98	12.8.98	da
Bovec	Bovec	2.6.98	2.6.98	da
Hrpelje-Kozina	Povžane, Hotična, Markovščina	1.7.98	22.9.98	da
Sežana	Dutovlje	15.5.98	15.5.98	da
Ilirska Bistrica	Ilirska Bistrica, Zarečica, Zarečje	4.8.98	10.9.98	da
Koper	Puče, Poljane (Šmarje pri Kopru)	15.9.98	15.9.98	da
Škofljica	LJUBLJANSKA REGIJA Vrh nad Želimljami	23.7.98	23.7.98	da
Kočevje	Krajda	6.8.98	6.8.98	da
Ljubljana	Lavrica, Črnuče	12.8.98	21.9.98	da
Loška dolina	Dane, Stari Trg, Bloška Polica	14.8.98	7.9.98	da
Litija	Jesenje	3.8.98	3.8.98	da
Horjul	Samotorica	22.9.98	22.9.98	da
Logatec	Logatec	25.9.98	25.9.98	da
Preddvor	GORENJSKA REGIJA Olševek	15.7.98	15.7.98	da
Slovenska Bistrica	MARIBORSKA in KOROŠKA REGIJA Slovenska Bistrica	15.5.98	15.5.98	da
Ravne na Koroškem	Podkraj	2.6.98	2.6.98	da
Slovenj Gradec	Sele, Šmartno pri Slov.Gradcu	3.6.98	9.9.98	da
Ormož	Pušetinci, Pušenci	12.6.98	12.6.98	da
Mežica	Holmec	10.9.98	10.9.98	da
Celje	CELJSKA REGIJA Lava	22.6.98	22.6.98	da
Podčetrtek	Podčetrtek, Roginska Gorca, Imen- ska Gorca	13.1.98	28.8.98	da
Rogaška Slatina	Topole	11.5.98	11.5.98	da
Velenje	Arnače, Podkraj, Laze, Podgorje	25.5.98	25.5.98	da
Radeče	Jagnjenica	18.5.98	18.5.98	da
Žalec	Gomilsko, Pondor, Tabor, Miklavž	18.5.98	18.5.98	da
Šmarje pri Ješah	Belo pri Šmarju	2.6.98	2.6.98	da
Rogatec	Dobovec	6.10.97	6.10.97	ukinjena
Šmartno ob Paki	Gavce	6.11.97	6.11.97	ukinjena
	DOLENJSKO-POSAVSKA REGIJA			
Brežice	Mali Vrh pri Globokem, Dvorce	28.4.98	30.4.98	da
Trebnje	Mirna, Mokronog	19.5.98	16.6.98	da
Sevnica	Sevnica	9.9.98	9.9.98	da

Bolezni čebel

STUDIJSKO BIVANJE NA VETERINARSKI UNIVERZI V KOSICAH

Aleš Gregorc, Veterinarska fakulteta Univerze v Ljubljani

Junija letos sem se mudil na študijskem obisku na Veterinarski univerzi v Košicah, na oddelku za parazitologijo, bolezni rib, čebel in divjih živali. Moj gostitelj je bil dr. Juraj Toporčak, ki je odgovoren za raziskovalno in pedagoško delo na področju biologije in patologije čebel. Med bivanjem v Košicah me je sprejel tudi prorektor prof. Ledecy. Seznanil sem se tudi z delom na posameznih oddelkih univerze.

V prvih dneh bivanja na univerzi sem se seznanil z raziskovalnim delom inštituta za patologijo rib in čebel ter z delom inštituta za parazitologijo in bolezni divjadi, ki imajo laboratorije in predavalnice v istem poslopju. Oddelek je opremljen s sodobno opremo za raziskave na omenjenih področjih. Svetlobni mikroskopi z vso pripadajočo opremo omogočajo kvalitetno raziskovalno in pedagoško delo. Ta oprema je na voljo vsem inštitutom oddelka. Na oddelku so tudi ustrezni prostori za izvajanje praktičnega dela s študenti in predavalnice. Prostori za vaje so opremljeni s kvalitetnimi mikroskopi, z ustreznim številom učnih pripomočkov, kot so različni preparati,

oprema, potrebna na posameznih področjih vzreje (ribištvo, čebelarstvo) ter avdiovizualni študijski pripomočki.

Na inštitutu za biologijo in patologijo rib in čebel sem se seznanil z gostiteljevimi sodelavci pri njegovem raziskovalnem in pedagoškem delu. Med mojim obiskom so v laboratoriju preučevali probiotike za uporabo v čebelarstvu. Delo poteka predvsem na področju mikrobiologije, ki bo v čebelarstvu predvidoma zelo uporabna, zato sem se tudi sam dejavno vključil. Inštitut ima svojo eksperimentalno čebelarsko postajo, ki stoji v kraju Roznanovci, približno 10 km iz Košic. Na stojišču je približno 50 čebeljih družin, ob njem pa poslopje z laboratorijem in skladiščem. Ob mojem obisku so v čebelnjaku intenzivno vzrejali matice, preučevali razvoj zajedavca *Varroa jacobsoni* in možnosti za njegovo zatiranje.

Na Veterinarski univerzi v Košicah poteka vzporedno s študijskim programom v slovaškem jeziku tudi program za tuje študente v angleškem jeziku. Zelo dobre študijske razmere omogoča tudi sodobno opremljena in dobro založena univerzitetna

Avtor članka in dr. Juraj Toporčak v vrtu veterinarske univerze v Košicah.

knjižnica. V njej so bogate baze podatkov s področja veterine, agronomije, kmetijstva itn., zato sem izrabil priložnost in natančno pregledal literaturo s področja biologije in patologije čebel. Seznanil sem se tudi z delom na čebelarstvu na oddelku Kmetijskega inštituta. Na oddelku za čebelarstvo v kraju Liptovski Hradok je zaposlenih osem ljudi. Njihovo delo obsega organizacijo vzreje matic na Slovaškem, skrb za zdravstveno varstvo v vzrejališčih matic in tudi za potrebe celotnega čebelarstva. Znanstveno raziskovalno delo poteka na področjih selekcije, biologije in patologije čebel ter ugotavljanja kakovosti in lastnosti čebeljih pridelkov. V okviru inštituta imajo tudi svoje čebelarstvo in vzrejališče matic.

Med bivanjem v Košicah sem s svojim gostiteljem dr. Jurijem Toporčakom preveril različne možnosti sodelovanja med inštitutom obeh držav. Sodelovanje želimo razvijati zlasti na dveh področjih, in sicer na

raziskovalnem in pedagoškem. Z združenjem posameznih raziskovalnih projektov, ki že potekajo, bomo primerjali in vrednotili rezultate in jih seveda dopolnjevali. Tako nameravamo delo na področju razvoja probiotikov in drugih zunanjih vplivov vrednotiti tudi s stališča delovanja le-teh na posamezno čebelo na ravni celice. Na pedagoškem področju pa obstaja možnost za razvoj in pripravo skupnega študijskega in učnega gradiva za predmet boleznih čebel, ki obstaja na obeh veterinarskih fakultetah.

Na podlagi novih spoznanj in izkušenj, pridobljenih na Veterinarski univerzi v Košicah, ter realnih možnosti za tesnejše in učinkovitejše sodelovanje v prihodnosti je bilo po mojem mnenju bivanje na omenjeni univerzi koristno in uspešno. Za to pa se zahvaljujem tudi ministrstvu za šolstvo in šport Republike Slovenije in ministrstvu Republike Slovaške.

Izkušnje naših čebelarjev

PRIMERJAVA GOSPODARNOSTI ČEBELARJENJA V LETU 1974 V ALBERTI-ŽNIDERŠIČEVEM, KIRARJEVEM PANJU TIPA "A" IN NAKLADNEM PANJU

STANKO ŠAUPERL (nadaljevanje)

Pri tem verjetno ni treba posebej razpravljati, kateri panjski sistem je v prednosti!
Porabljen delovni čas za posamezno čebeljo družino na leto:

Vrsta panjskega sistema:	Porabljen delovni čas za eno čeb. družino na leto v min.	V urah	Indeks:	Opombe:
Alberti-Žnideršičev panj:	647,20	10,47	100,00	
Kirarjev "A":	586,02	9,46	90,53	
Nakladni tip LR:	372,40	6,12	57,57	

Ta preglednica potrjuje pravilnost računa na posamezno čebeljo družino, razlika pa je v tem, da so pri posamezni družini upoštevane **minute** in **sekunde**, pri urah pa so minute zaradi lažjega razumevanja zaokrožene. Indeksi ostanejo enaki.

Primerjava gospodarnosti med vloženim delom in dobljenim pridelkom v različnih panjskih sistemih:

Vrsta panja:	Pridelek na eno čeb. družino v kg	Indeks:	Poraba del. časa na eno čeb. družino na leto v min.	Indeks:	Na uro vloženege dela je bilo pridelanega medu v kg:	Indeks donosnosti v %:
AŽ	22,35	100	647,20	100	2,07	100
Kirar "A":	27,80	124,38	586,02	90,53	2,85	137,68
Nakladni:	42,85	191,72	372,40	57,57	6,90	333,33

Gornje podatke sem izračunal po naslednjem obrazcu za Alberti-Znideršičev panjski sistem:

Letni pridelek medu	670.500 g		2071,80 g
----- =	----- =	34,53 g/min x 60 min =	----- = 2,07 kg/h
Porabljen delovni čas	19.420 min		1000 g

Po istem obrazcu sta izračunana tudi podatka za druga dva panjska sistema. Indeks donosnosti za Kirarjev "A" panj je 2,85 kg/h ali 137,68 odstotka, za nakladni panjski sistem pa 6,90 kg/h ali 333,33 odstotka.

Menim, da so ti zadnji kazalci jedro moje primerjave za to leto čebelarjenja v danih pašnih razmerah!

Zadnji kazalec nam pokaže temeljna podatka, in sicer količino pridelanega medu v posameznem panjskem sistemu in potreben delovni čas za doseg tega pridelka.

Razprava

Ko se čebelar praktik dokoplje do teh podatkov, ki jim sam skoraj ne bi verjel, če to ne bi bilo njegovo delo, se začne ozirati za podobnimi podatki v literaturi, vendar je ta zelo skopa.

V Čebelarškem leksikonu Rudolpha Jacobyja "Das Imker ABC", 1964, so na strani 799 zapisani podatki o porabi letnega delovnega časa za opravljanje posamezne čebelje družine.

Velikost čebelarstva, št. družin:	Poraba delovnega časa na posamezno pridobitno čebeljo družino na leto.			
	V urah	V minutah	Indeks:	Opombe:
do 10	7,26	446	100	
11 do 20	6,36	396	87,60	
21 do 30	5,16	316	71,07	
31 do 40	5,16	316	71,07	Velikost čebelarstva, ki ustreza mojim primerjavam!
41 do 50	3,56	236	49,04	

Če čebelarimo z več kot 50 čebeljimi družinami, pa menda poraba delovnega časa občutno ne niha več. Poznavalci teh podatkov menijo, da so zelo tesno odmerjeni, ni pa znano, kako so nastali, niti v kakšni vrsti panjskega sistema niti s kakšnim načinom čebelarjenja.

Sovjetski čebelarški inštitut je s svojimi meritvami porabe delovnega časa pri čebelarjenju z nakladnimi panji tipa LR v velečebelarstvu v letih od 1970 do 1974 ugotovil, da je bilo za posamezen nakladni panj porabljenih 318,6 minute ali 5,18 ure na leto.

Vir: Pčelovodstvo, 1/1975, posredni vir: Apiacta 2/1976, str. 76.

Vir: Zbornik referatov z II. posvetovanja o sodobnem čebelarstvu v Polju pri Ljubljani, 1978.

Izdala Zveza čebelarških društev Slovenije, Ljubljana 1978.

Literatura

Kot primerjalno delo sem ob izvedbi teh poskusov uporabil doktorsko disertacijo Helmuta Forsterja iz leta 1971. V njej je avtor analiziral velečebelarstvo podjetja Mak (last njegovega očeta) pri lletissnu na Bavarskem v tedanji ZR Nemčiji, le-to pa sem pri mojih primerjavah lahko uporabil le kot vzpodbudno gradivo z nekaterimi usmeritvami k načinu izvedbe primerjave. Največ vzpodbud in napotkov sem si nabral v letih 1971/72 kot soudeleženelec primerjanja čebeljih krajevskih rodov različnega izvora. Delo je organiziral Zavod za čebelarstvo v Ljubljani v sodelovanju s čebelarskim društvom v Mariboru.

IZ ČEBELARSKE BELEŽNICE ZA LETO 1998

MARJAN DEBELAK

Sedmo leto zapored že pišem nekakšno letno poročilo o čebelji paši, nekaterih zanimivih dogodkih in rezultatih zakladnega čebelarjenja v mojem čebelnjaku. Zavedam se, da tako poročilce, žal, ne more nadomestiti nekdanjega letnega povzetka in analiz **rednih mesečnih poročil iz stalnih opazovalnic po vsej Sloveniji**. Ali nam bo te opazovalnice še kdaj uspelo obnoviti? Bojim se, da težko.

Da ne bi bila kronika čebelarskih razmer v naših krajih v našem glasilu tako pomanjkljiva, še kar vztrajam pri tem načinu poročanja. Hkrati pa je to tudi poročilo o mojih rezultatih velikoprostorninskega čebelarjenja z žnideršiči oziroma o rezultatih čebelarjenja z zelo močnimi družinami, tako da jih čebelarji lahko primerjajo s svojimi, upoštevajoč pašne in druge razlike.

Najprej nekaj besed o letošnjih vremenskih in pašnih opažanjih.

Zima je bila nenavadno mila. Čebele so že sredi januarja kar redno nabirale cvetni prah in prinesle verjetno tudi kakšno kapljo medicinske s telesa in rese.

Sredi februarja je bila celo pri nas, na Bledu, temperatura sredi sončnega dne brez snežne odeje okoli 20 °C. Čebele so letale kot poleti. Nosile so vodo iz napajalnika, ki je postavljen ob sončni in zaveterni steni.

Konec februarja je pri nas vzcvetela iva.

Nadih prave zime se je pojavil šele v začetku marca, ko se je ohladilo in so se čebele stisnile v zimsko gručo. Suša pa je še kar trajala in bila je velika nevarnost požarov v naravi.

Na prvi pomladni dan (21. 3.) je pokrajino pobelil sneg. Postalo je mrzlo in vetrovno. Čebele so komaj prišle do vode in bile so v stisnjeni zimski gručici.

Šele konec marca se je spet otoplilo in končana je bila tudi dolgotrajna suša.

Sredi aprila se je znova ohladilo, poleg tega

nas je stresel še potres (12. 4. ob 12.55) z epicentrom v Posočju.

Šele ob koncu aprila je bilo vreme sicer bolj prijazno, vendar na splošno za čebele neugodno, saj ni bilo veliko od pomladnega cvetja. Konec maja se je vreme ustalilo in začela je mediti smreka. Sredi junija je deževje začasno ustavilo medenje, vendar se je to v zadnji polovici tega meseca obnovilo.

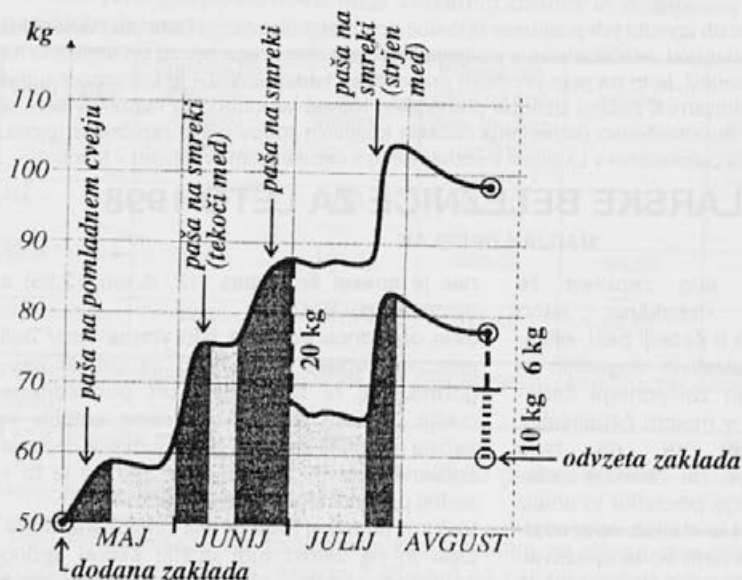
Več kot polovico julija je bila brezpašna doba. Lipa in na žalost tudi doslej skoraj vedno zanesljiv lipek sta letos popolnoma odpovedala! Kostonj pri nas tako ali tako ne raste.

Gozdno medenje se je z ugodnejšim vremenom spet obnovilo okoli 20. julija, vendar je bila to samo mana, ki se je v satju takoj strdila. V začetku avgusta je bilo paš za letos konec.

Za čebele in čebelarje je bilo to leto kar pestro. Pozimi, ko bi morale biti naše čebele po vseh pravilih stisnjene v zimski gručici, so živele v razrahljanem gnezdu in živahno izletavale. Spomladi, ko bi se morale naše čebelje družine ob toplem vremenu in bujnem cvetenju hitro razviti, je njihov razvoj zastal, ker jih je mraz stisnil v gručo in preprečeval hitrejše širjenje zalege. V takih razmerah tudi dražilno krmljenje "na zalego" - kdor ne more brez njega - nič ne pomaga. Pa tudi pomagati ni bilo treba, saj so **družine dosegle vrhunec razvitosti tudi letos, za domače pašne razmere čisto pravi čas, in to brez vsakega siljenja!**

Konec aprila so bile pridobitne družine v žnideršičih že tako močne, da so potrebovale povečano prostornino. To znamo vsaj nekateri čebelarji z žnideršiči čebelam preskrbeti bodisi z zakladami ali s sestavljanjem panjev s pomočjo podnično-stropne vehe, v katero vstavimo lamelni distančni vložek.

Ko se je v začetku junija, ob cvetenju bezga v naši okolici, pojavilo dolgo pričakovano gozdno medenje, so bile družine povsem pripravljene. Imele so obilico pašnih čebel, zalege vseh starosti in satnega (panjskega)

Gibanje tehtnice pod 9 S žnideršičem z zakladdo med letošnjim pašnem obdobjem na stalnem mestu. Temneje označeni pasovi pod krivuljo gibanja tehtnice prikazujejo štiri letošnja obdobja, ko je izdatneje medilo. Debelak, Bled, 550 m n.m.

prostora. Moje družine letos niso niti pomislile na rojenje. Od tega jih je delno odvrčala paša, velika prostornost in udobnost panjev v čebelnjaku, najbolj pa morda **večmatični način čebelarjenja**, ki sem ga letos uvedel v celotnem čebelarstvu. Pri tem sem vertikalno povezal dve pridobitni družini v novo panjsko enoto AŽ maksí.

Konec junija je bilo treba pridobitnim družinam sprazniti medišča. Devetsatar z zakladdo, ki ga imam na tehtnici, se je namreč bližal devetdesetim kilogramom. Prvo točenje polnih medišč je dalo povprečno skoraj točno 20 kg smrekovca na pridobitno družino, zazimljeno v žnideršičih v najmanj dveh etažah. Nekatere močne družine namreč prezimujem tudi v treh ali celo štirih oddelkih AŽ panja. V panjih je po prvem točenju ostalo še skoraj prav toliko medu, vendar sem ga pustil za naslednje ali zadnje točenje.

Takoj po točenju pa se je s poslabšanjem vremena začelo tri tedne trajajoče brezpašno obdobje. No, krmiti mi v tem obdobju kislih kumaric vendarle ni bilo treba. Čebele so nabirale za sproti, saj je tehtnica povečini mirovala. Zalegalna vnema matic v zakladdah ni popustila, tako da so bile družine v tem in naslednjem mesecu še nekoliko bolj in nikakor ne manj močne.

Proti koncu julija kar nisem mogel verjeti tehtnici, da se je lahko v nekaj dneh, ko me ni bilo pri čebelah, dvignila skoraj za dvajset kilogramov. Mislim, da je pokvarjena. Kmalu

sem videl, da je stvar resnična in tudi resna, celo skrb zbujajoča! Medišča in ne samo ta, so bila polna strjene smrekove mane. Kaj storiti, smo se najbrž spraševali vsi, ki smo bili deležni te nebesne dobrote.

Prelistal sem stare letnike našega glasila, ker sem se spomnil, da je bila nekoč objavljena razprava o tako imenovani fototaktični metodi reševanja takega problema. Hitro sem ugotovil, da bi lahko v velikoprostorskih žnideršičih prav zlahka rešil tehnični problem te metode. Po vseh pravilih sem pripravil zakladdo, iz katere naj bi čebele "ropale" in prenašale z vodo zmehčano strjeno mano iz satov v medišče.

Ko pa sem zadevo bolje premislil, sem se vsaj začasno odrekel uporabi te metode. V opisih namreč ni bilo posebnega opozorila, da je ta metoda pač ropanje oziroma krmljenje z medom, **pri katerem moramo biti več kot previdni.**

V popolnoma brezpašnem obdobju, ki se pri nas na Gorenjskem pojavi konec julija, je lahko vsako tako umetno oziroma načrtno povzročeno ropanje, tudi če je še tako nadzorovano, ogenj v strehi čebelnjaka! Zakaj bi se igral z ognjem, če ni treba!

Sklenil sem, da del satov s strjeno mano spravim v omaro. Uporabil jih bom spomladi, saj je tedaj ob prvih pašah nevarnost ropanja najmanjša.

Del satov z kristalizirano mano pa sem pustil družinam, povečini ob skrajnem robu gnezda

oziroma panja. Ker posamezno (enomatično) družino zazimujem v dveh etažah AŽ panja, nekatere pa kar v štirih etažah povezanih AŽ panjev, sploh nimam težav z ugodno namestitvijo takih satov, tako da pridejo na vrsto za prehrano šele v obdobju, ko čebele že redno izletavajo.

Kljub obilnim zalogam medu sem družine dobro dokrmil s sladkorno raztopino. To sem storil nekoliko pozneje kot po navadi, tako da so okoli gnezda spraznile nekaj več prostora in tja nanesele za zimo primerno hrano.

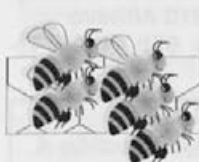
Ob priliki, ko sem urejal čebelje družine za zimo, sem iztočil še tiste presežke tekočega medu, ki ga nisem odzvel ob prvem točenju. Povprečno ga je bilo še 6 kg na pridobitno enomatično družino. Skupaj sem torej letos

iztočil povprečno 26 kg medu na enomatično družino oziroma 52 kg na panjsko enoto AŽ maksi. Če upoštevam še tistega, ki čaka v satju v omari (približno 10 kg na družino), sem jim letos odzvel približno 36 kg sladkega pridelka na družino z eno matico. Pri tem seveda ne štejem medu, ki je ostal v panju za zimovanje. Letošnji izkupiček medu v mojem čebelarstvu je po štirih zaporednih slabših letinah znova **nekoliko večji od dolgoletnega povprečja** (to je približno 32 kg na pridobitno družino z eno matico).

Letošnja letina je sicer res obetala še več, kot je večina čebelarjev na koncu dobila, kljub temu pa smo po številnih sušnih letinah več kot zadovoljni. Številni bodo rekli: "Ko bi le bilo še veliko takih!"

NOVO! NOVA KNJIGA – MED IN ZDRAVJE

Knjigo lahko kupite na Čebelarški zvezi Slovenije za 7.500 tolarjev, lahko vam jo pošljemo tudi po povzetju (tel. naročila 061 210 992). V tem primeru boste za poštnino plačali še 665 tolarjev.

Iz društvenega življenja

ČLANARINA ZA LETO 1999

Upravni odbor Čebelarске zveze Slovenije je na seji, dne 19. oktobra letos določil članarino za ČZS, tako ta za leto 1999 znaša 5.500 tolarjev.

Blagajnike in vodstva čebelarških društev prosimo, da najpozneje do 10. februarja 1999 zberejo članarino in jo nakažejo na naš žiro račun 5100-678-48636 ali prinesejo na ČZS, Cankarjeva 3/II vsak delavnik od 7. do 14. ure skupaj s seznamom plačnikov. Članom društev, ki do tega datuma ne bodo poslala seznamov in plačila, bomo ustavili pošiljanje Slovenskega čebelarja.

Blagajnikom ČD smo do sredine novembra poslali sezname članov, navodilo za dopolnjevanje podatkov in **barvne stenske koledarje za vse, ki bodo plačali članarino ČZS za leto 1999**. Poleg brezplačnega koledarja imajo člani pravico do enega brezplačnega oglasa v naši reviji, 20-odstoten popust pri nakupu izobraževalne literature, video pripomočkov, reklamnih in označevalnih nalepk in letakov in potrudili se bomo, da boste tudi v letu 1999, tako kot letos, dobili cenejši krmni sladkor.

Vse našete ugodnosti in kakovostne informacije v naši reviji gotovo večkratno povrnejo stroške članarine ČZS.

Vsem blagajnikom in vodstvom čebelarških društev se vnaprej zahvaljujemo za njihovo požrtvovalno delo pri zbiranju članarine in podatkov.

PA ŠE NAGRADA ZA TISTE, KI PRIPELJEJO NOVEGA ČLANA

Da bi v našo organizacijo vključili čim več novih članov, je upravni odbor ČZS sklenil, da imajo "stari" člani pravico do 20-odstotnega popusta pri plačilu svoje članarine ČZS za vsakega novega člana, ki ga pridobijo v polno članstvo ČZS. Društva naj za vse nove člane v letu 1999 nakažejo ČZS za 20 odstotkov nižjo članarino **to je 4400 SIT**, razliko pa izplačajo tistemu, ki je novega člana pridobil.

Več članov – nižja članarina!

ČZS

PRED OBČNIMI ZBORI

Novi zakon o društvih je vodstvom letih, naložil, da do sredine novembra 1997 uskladijo Pravila društev z zakonom (Ur.list RS, 60/95). Za sprejemanje in dopolnjevanje pravil je pristojen občni zbor, osnutek pravil pa lahko dobite na naši Zvezi. Vsa društva, ki bodo želela ostati ali postati člani ČZS nam bodo morala do konca februarja 1999 poslati nov izpisek iz registra društev.

Če želite na svoje občne zборе vabiti člane upravnega odbora ČZS iz vaše regije, objavljamo njihove naslove:

Lojze Peterle, ČZS, Cankarjeva 3/II, 1000 Ljubljana

Franc Šivic, Ul. padlih borcev 31, 1000 Ljubljana

Boris Seražin, O. Mohorjeve 7, 1000 Ljubljana

Janez Gačnik, Jerebova 8, 8330 Metlika

Martin Cmok, Gorica 75, 3263 Gorica pri Slivnici

Anton Rozman, Podvin 102, 3310 Žalec

Alojz Koligar, Gor.Maharovec 21, 8310

Šentjernej

Jože Šnajder, Reteče 123, 4220 Škofja Loka

Milan Meglič, Jezerci 7, 4282 Gozd Martuljek

Drago Leštan, Mladinska 14, 2367 Vuzenica

Rado Remšak, Zoranina 8a, 1230 Domžale

Vladimir Jenček, Kolodvorska 23, 6257 Pivka

Renato Starc, V.Pilona 2, 6000 Koper

Srečko Rupnik, Kraigherjeva 21, 2250 Ptuj

Vlado Pušnik, Pirnatova 35, 2000 Maribor

Igor Novak, Glavni trg 14, 9240 Ljutomer

Avgust Sinic, Petanjci 29, 9251 Tišina

Janez Levstik, Mrtovec 9 a, 8294 Boštanj

Marjan Jug, Ložice 1d, 5210 Anhovo

Štefan Brvar, Gabersko 63b, 1420 Trbovlje

PREDLOGI ZA ODLIČJA A. JANŠE IN NAGRADE P.P. GLAVARJA

Vodstva društev naj do 15. februarja 1999 na našo Zvezo pošljejo predloge za odličja A. Janše I. stopnje in za nagrado P. P. Glavarja. Predloge morajo pred občnim zborom ČZS obravnavati posebne komisije in UO ČZS.

ODPOVEDI SLOVENSKEGA ČEBELARJA

Prosimo vse dosedanje prejemnike Slovenskega čebelarja, ki v letu 1999 le-tega ne želijo več prejemati, da nam to sporočijo pisno ali po telefonu (061 - 210 992) sporočijo najpozneje do 10. decembra 1998. Hvala za razumevanje!

POMEMBNEJŠI SKLEPI SEDME REDNE SEJE UPRAVNEGA ODBORA ČZS

Sedma redna seja UO ČZS je bila dne 19. 9. 1998 v Kamniški Bistrici.

Na seji so sodelovali; Lojze Peterle, Franc Šivic, Boris Seražin, Srečko Rupnik, Martin Cmok, Anton Rozman, Avgust Sinic, Rado Remšak, Martin Čuš (namestnik) in Vlado Pušnik za upravni odbor; Zdravko Ribnikar in Maks Tajnikar za nadzorni odbor; Marjan Skok, Marjan Debelak in Franc Prezelj - predsedniki komisij; Mira Jenko-Rogelj-veterinarka; Janez Mihelič, Pavle Zdešar in Milan Runtas-zaposleni pri ČZS.

Navzoči so soglasno sprejeli naslednji dnevni red:

1. Pregled zapisnika in potrditev sklepov 6. redne, 6. in 7. pisne seje upravnega odbora in predlogov kolegija;
2. Odločanje o podpisu pogodbe in tiskanju delovnega zvezka za čebelarske krožke;
3. Odločanje o podpisu pogodbe med ČZS in VZ oz. VURS;
4. Poročila o pripravi na A-2003;

5. Poročilo in odločanje o programu proslave ob 125-letnici ČZS;

6. Sprejem pravilnika in spremljajočih obrazcev za odlikovanje;

7. Razno.

Po pregledu sklepov in predlogov ter odločitev kolegija so navzoči soglasno sprejeli zapisnik 6. redne seje, zapisnika 6. in 7. pisne seje ter predloge in odločitve kolegija z dne 14. 4. in 11. 5. 1998.

Kolegij je uskladil finančne zahteve z avtorico delovnega zvezka za mlade čebelarje. Ker je obseg zvezka precej večji in s tem dražji od planiranega zneska, predlagamo prerazporeditev sredstev, da bi letos lahko zvezek tudi natisnili. Od avtorice delovnega zvezka "Čebela se predstavi" Marije Mlaker bo ČZS odkupila avtorske pravice za tiskanje 2.000 izvodov v bruto znesku 530.000,00 tolarjev, ob vsakem ponatisu pa ima pravico do petih

odstotkov honorarja od nabavne cene; vse to je opredeljeno v avtorski pogodbi.

Manjkajoča sredstva za tiskanje delovnega zvezka v višini približno milijon tolarjev bo ČZS prerazporedila znotraj letošnjega finančnega načrta iz neizkoriščenih sredstev, ki so namenjena izobraževanju in pospeševanju.

Predsednik komisije za zdravstveno varstvo čebel dr. Jože Šnajder je pripravil listino o dobrih namerah in dolgoročnem sodelovanju ČZS z Veterinarskim zavodom Slovenije in Veterinarsko upravo R Slovenije. Navzoči so tak pristop pozdravili in soglasno sprejeli listino.

O aktivnostih pripravljalnega odbora in vodstva ČZS za kongres Apimondie leta 2003 sta poročala g. Peterle in g. Šivic. Ljubljano je obiskala delegacija Apimondie (predsednik, podpredsednik in tajnik), organizatorjema zadnjih dveh kongresov (Švici in Belgiji) smo poslali prošnji, da nam pošljeta finančni obračun "njihovih" kongresov, naša delegacija (g. Peterle, g. Šivic in g. Mihelič) se je 18. 9. udeležila mednarodnega simpozija o apiterapiji, ki ga je v Portorožu organiziral Medex, in povabila udeležence na kongres leta 2003 in k sodelovanju v pripravah nanj.

Navzoči so dali v zvezi z organizacijo kongresa še naslednje pobude:

- čim prej je treba določiti in razpisati nosilne teme kongresa in zaprositi znane svetovne čebelarke strokovnjake za referate;

- strokovni čebelarški vrh mora v naslednjih letih z raziskavami dokazati in utemeljiti krnjico kot avtohtono čebelo naših krajev;

- v tujo strokovno in informativno literaturo moramo napisati čim več prispevkov o našem čebelarstvu;

- koordinatorji pripravljalnega odbora se morajo povezati s predsedniki stalnih komisij pri Apimondiji;

- predsedniki in člani komisij ČZS naj se tvorno vključijo v delo pripravljalnega odbora kongresa.

Po razpravi so sprejeli sklep, da bo, po preučitvi obračuna zadnjih dveh kongresov, kombinirana delovna skupina, ki jo imenuje predsednik ČZS, pripravila osnutek finančnega načrta kongresa, ki bo temelj za razpis natečaja za tehničnega organizatorja kongresa.

Priloge na proslavo 125-letnice organiziranega čebelarstva na slovenskem ne tečejo po načrtu, zato so navzoči sprejeli sklep, da bo osrednja proslava 19. decembra 1998. Predsednik pripravljalnega odbora g. Skoka

pa naj pospeši priprave in do naslednje seje, ki bo sredi oktobra, pripravi finančni in organizacijski načrt proslave. Na zadnjem občnem zboru smo spremenili pravila ČZS tako, da upravni odbor sprejme pravilnik o odlikovanjih. G. Pušnik je pripomnil, da pravilnik in pravila ČZS ne predvidevajo občinskih ali regijskih čebelarških zvez kot enakopravnih članov ČZS. Tajnik mu je pojasnil, da bomo v skladu s sklepom zadnjega občnega zbora dali v javno obravnavo osnutek spremenjenih pravil ČZS, da bodo društva in zveze (kjer jih imajo) lahko dala svoja dopolnila. Sprejeli so sklep, da pravilnik o odlikovanjih, priznanjih in nagradah skupaj z vprašalnikom velja od sprejema sklepa naprej in bo objavljen v Slovenskem čebelarju.

Sprejet je bil tudi sklep, da registriranemu čebelarškemu društvu, ki praznuje enega od jubilejev, opisanih v pravilniku o odlikovanjih, upravni odbor ČZS podeli odličja A. Janše ustrezne stopnje. Upravni odbor pooblašča kolegij predsednika, da ugotovi in odloči, ali predlagatelj izpolnjuje merila za dodelitev odličja in če je pravočasno (najmanj 10 dni pred proslavo) pisno obvestil ČZS o jubileju. Odličje podeli predsednik, podpredsednik ali član upravnega odbora ČZS.

Mag. Mira Jenko - Rogelj je navzoče seznanila, da po spremenjeni zakonodaji država ne vrača več škode za uničene čebele in opremo zaradi hude gnilobe in da je treba vsakoletni čebelarški seminar oz. posvetovanje spremeniti tako, da bodo tudi veterinarji, ki jih uvrščamo na konec seminarja, imeli dovolj poslušalcev. O tem problemu je razpravljalo še nekaj govornikov, na koncu pa so podprli predlog, da zdajšnji osrednji čebelarški seminar-posvet razdelimo na dva dela:

- tehnološki, biološki in tržni del z razstavo ostane kot doslej februarja oz. marca vsako leto;

- veterinarsko-zdravstveni posvet bo organiziran v primernejšem terminu.

Glede zakonskih sprememb o nevratanju škod zaradi hude gnilobe, registraciji prevoznih čebelnjakov na pol leta in umirjanju le v vozilo vgrajenih tahografov so navzoči sprejeli sklep, da bodo pristojnim organom in predsedniku ČZS, poslancu g. Lojzetu Peterletu predlagali spremembo tistih členov zakonov, ki onemogočajo vračanje škode za uničene čebele in opremo zaradi hude gnilobe, predlagali registracijo prevoznih čebelnjakov le enkrat na leto in da bi odpravili ali poenostavili pregled oz. umirjanje tahografov.

Milan Runtas

ČEBELARSKA ZVEZA MARIBOR vabi vse čebelarje čebelarških društev, ki so članice Zveze, predstavnike vseh občinskih in medobčinskih zvez ter predstavnike Čebelarške zveze Slovenije na slovesnost ob svoji 75-letnici. Prireditev bo v soboto, 14. novembra 1998, ob 12. uri v veliki dvorani Srednje kmetijske šole v Mariboru na Vrbanjski c. 30.

Pred slovesnostjo bo v isti dvorani posvet o vlogi in pomenu občinskih, medobčinskih in regijskih zvez.

Na posvet, ki se bo začel ob 9 uri, posebej vabimo vse predstavnike občinskih in medobčinskih zvez ter Čebelarške zveze Slovenije.

ČEBELARSKA ZVEZA MARIBOR

ČZS SE JE ODLOČILA PODELJEVATI NOVO ČEBELARSKO ODLIČJE ZA INOVACIJE V ČEBELARSTVU

Častna diploma ali nagrada Antona Žnideršiča za čebelarске izume

MARJAN DEBELAK

Upravičeno imamo lahko pomisleke do različnih priznanj in nagrad, predvsem glede na to, kako jih podeljujejo. Niso tako redki primeri, da razdelitev priznanj in nagrad povzroči več hude prizadetosti, grenkobe in nejevolje med prezrtimi kot blagodejnega občutka opaženosti in hvaležnosti med nagrajenci.

Upajmo, da bo z novim priznanjem le drugače in ga bodo prejeli vsi naši inovatorji, ki bodo prijaviili inovacije, ustrezajoče postavljenim merilom.

Za številne naše ljudi, ki so tako ali drugače povezani s čebelarjenjem in so za naše čebelarstvo prispevali izvirne in koristne rešitve, naj bi bila ta uradna pohvala in zahvala skromna, vendar prijazna in razmeroma zadostna oddolžitve za nemajhen prispevek čebelarski skupnosti.

Doslej takih priznanj naši čebelarski izumitelji povečini niso prejeli. Odličje Antona Janše je namenjeno predvsem čebelarjem za njihove zasluge pri delu v čebelarski organizaciji. Nagrado P. P. Glavarja pa podeljujejo najbolj znanim in zaslužnim čebelarjem za njihovo življenjsko delo in strokovne dosežke na področju čebelarstva.

Pomislimo tudi na to, da je dobro, če podpiramo naše, povečini amatersko izumiteljstvo. Pri nas namreč drugačnega izumiteljstva skoraj ni, saj nimamo velikih čebelarskih inštitucij, ki bi se ukvarjale s temi problemi. Izumi pa tudi ne nastajajo po naročilu. Plodove "amaterskega" izumiteljstva čebelarji obiramo že od nekdanj, od obdobja A. Janše, A. Žnideršiča in F. Kirerja vse do današnjih dni, ko nam izumi čebelarskih praktikov lajšajo, pestrijo in bogatijo čebelarski vsakdan.

Pomanjkanje priznanja za izumiteljstvo na področju čebelarstva so nekateri posamezniki in komisije pri naši čebelarski organizaciji opazili in skušali rešiti že pred leti. Že takrat so povečini izražali mnenje in željo, da naj bi bil naziv za to novo priznanje v skladu z našo tradicijo, ki taka priznanja poimenuje po naših velikih čebelarjih, v tem primeru po Antonu Žnideršiču. To mnenje so lani ob slovesnosti ob 50. obletnici smrti tega našega čebelarskega velikana podprli tudi čebelarji Čebelarskega društva A. Žnideršiča iz Ilirske

Bistrice. Ob tej priložnosti so namreč predlagali, naj bi po njem poimenovali novo priznanje za inovacije in izboljšave v čebelarstvu.

Komisija za tehnologijo pri ČZS je želela dokončno razrešiti to vprašanje, zato je januarja letos pripravila gradivo za sprejem inovacijskih spodbud, predloge meril in postopkov za podeljevanje priznanj in nagrad ter obliko vodenja evidence. Predlogi so bili po predpisanem postopku naše organizacije obravnavani in sprejeti na 7. redni seji UO ČZS 19. septembra 1998 v okviru novega pravilnika o odličjih in nagradah.

Poglejmo, kdo in kako po tem odloku lahko dobi priznanje in nagrado Antona Žnideršiča in kako ČZS spodbuja inovatorje: ČZS spodbuja čebelarske inovacije, ki so dostopne vsem čebelarjem. Inovatorje nagraduje s podeljevanjem priznanj in nagrad Antona Žnideršiča. Z objavami v Slovenskem čebelarju seznanja članstvo o merilih in postopkih za pridobitev priznanj. ČZS bo inovacije objavljala v našem glasilu in se bo zavzela, da bodo inovacijski vzorci ali modeli na ogled čebelarjem v našem osrednjem ali posebnem čebelarskem muzeju oziroma zbirki.

Merila za priznanje inovacije

Inovacije v čebelarstvu, ki jih ČZS spodbuja ter zanje podeljuje priznanja in nagrade, morajo biti izvirne rešitve slovenskih državljanov, koristne za naše čebelarstvo. Presegati morajo že znane rešitve in jih ne smejo zgolj povzemati. Morajo se občutno razlikovati od znanih rešitev, hkrati pa morajo predstavljati občuten napredek. Inovacija mora biti dostopna vsem čebelarjem, bodisi z nakupom ali možnostjo lastne izdelave po objavljenih opisih ali načrtih.

Postopek za pridobitev priznanja (častne diplome) Antona Žnideršiča:

Prijavitelj ali inovator osebno dobi na tajništvu ČZS vprašalnik. Ob tej priložnosti ga ČZS seznanj, da ima ob določenih pogojih in na lastno željo pred prijavo izuma pravico na uradu Republike Slovenije za varstvo industrijske lastnine zahtevati zanj podelitev patenta. To seveda nekaj stane.

Poleg izpolnjenega vprašalnika prijavitelj

dostavi tajništvu ČZS kratko obrazložitev inovacije, kako deluje, kako je bila preizkušena, kakšne so koristi pri njeni uporabi, v čem je novost ali izboljšava glede na že znane rešitve.

Odvisno od vrste inovacije je treba predložiti tudi skice, fotografije ali načrte.

ČZS smiselno sledi splošnim določilom o izumiteljstvu, po katerih se za datum inovacije šteje dan prijave oziroma dan njene prve javne objave ali javne predstavitve (razstave), če je bila ta pred prijavo.

Če inovacija ni bila že prej objavljena, ima ČZS dolžnost in pravico, da jo objavi v Slovenskem čebelarju.

Komisija (za tehnologijo ali druga) na svoji redni seji pregleda prijavo in potrdi, da ustreza postavljenim merilom.

Potrjeno inovacijsko prijavo v tajništvu ČZS vpišejo v knjigo inovacij pod zaporedno številko in vso dokumentacijo shranijo v arhiv. Inovator dobi častno diplomu. O tem

obvestijo tudi pristojno čebelarstvo društvo, pri katerem živi in deluje inovator.

Postopek za pridobitev nagrade Antona Žnideršiča:

Komisija, ki pregleduje prijave za inovacije, lahko za izjemne inovacijske dosežke, ki izstopajo tako po kakovosti kot po pozitivnih učinkih za naše čebelarstvo, ali za večje število inovacij predlaga posameznega inovatorja tudi za posebno inovacijsko nagrado Antona Žnideršiča (v višini povprečne bruto plače v državi, izplačane v minulem letu).

Inovatorji ali njihovi zastopniki lahko inovacije prijavljajo vse leto. S tem si pridobijo častne diplome, z najboljšimi rešitvami ali večjim številom uspešnih inovacij pa kandidirajo tudi za pridobitev denarne nagrade.

Dragi inovatorji, da boste za svoje čebelarke inovacije dobili zaslužen priznanje, je torej odvisno predvsem od vas samih.

Prijavite inovacije! Vabljeni!

PRAVILNIK O ODLIKOVANJH, PRIZNANJH IN NAGRADAH

1. člen

Za posebne zasluge in požrtvovalno delo na področju čebelarstva podeljuje Upravni odbor Čebelarstvo Slovenije (v nadaljevanju UO ČZS) v skladu z določili tega pravilnika pisno priznanje, odličja Antona Janše (v nadaljevanju: A.J. III., II. in I. stopnje), častno diplomu ali nagrado Antona Žnideršiča (v nadaljevanju: A.Ž.) in nagrado Petra Pavla Glavarja (v nadaljevanju: P.P.G.).

2. člen

Pisna priznanja, častne diplome in nagrade A.Ž., odličja A.J. in nagrade P.P.G. podeljuje UO ČZS samoiniciativno, na predlog osnovne čebelarke organizacije (v nadaljevanju ČO) ali na predlog pristojne komisije ČZS.

V skladu z določili tega pravilnika lahko nekatera priznanja in odličja podeljujejo tudi upravni odbori čebelarke organizacij.

3. člen

Priznanja, častne diplome, odličja in nagrade praviloma lahko prejmejo le čebelarji, ki so prek ČO včlanjeni v ČZS, in ČO, včlanjene v ČZS, v izjemnih primerih pa tudi druge fizične ali pravne osebe zunaj čebelarstva, če so s svojim delom pomembno prispevale k napredku čebelarstva.

4. člen

Pisno priznanje podeli čebelarju, ČO ali drugemu UO za uspešno izvedeno akcijo ali dejanje v dobro čebelarstva na področju izobraževanje čebelarjev in čebelarkega podmladka, na področju raziskav, poleg tega pa tudi za organiziranje v okviru čebelarke organizacij in zunaj njih, za objave v našem glasilu in javnih medijih ter za pospeševanje čebelarstva v najširšem pomenu te besede.

UO ČZS lahko podeli pisno priznanje fizični ali pravni osebi zunaj čebelarke vrst za dosežke, navedene v prvem odstavku tega člena.

5. člen

Odličje A.J. III. stopnje (bronasto) podeli UO ČO zaslužnemu čebelarju ali drugemu za najmanj 5 let uspešnega opravljanja nalog in akcij, navedenih v prvem odstavku 4. člena tega pravilnika.

UO ČZS lahko podeli enako odličje ČO, ki praznuje 50 ali več let uspešnega delovanja, ter fizični ali pravni osebi zunaj čebelarstva za najmanj 5 let ponavljajoča se dejanja in akcije, navedene v prvem odstavku 4. člena tega pravilnika.

6. člen

Odličje A.J. II. stopnje (srebrno) podeli UO območne čebelarke zveze, če le-te ni, pa UO ČO ob pisnem soglasju sosednje ČO zaslužnemu čebelarju ali ČO za najmanj 15 let uspešnega opravljanja nalog in akcij, navedenih v prvem odstavku 4. člena tega pravilnika, od tega pa najmanj 5 let na meddruštveni ravni.

UO ČZS lahko podeli enako odličje ČO, ki praznuje 70 ali več let uspešnega delovanja, ter fizični ali pravni osebi zunaj čebelarstva za najmanj 15 let ponavljajoča se dejanja in akcije, opisane v prvem odstavku 4. člena tega pravilnika.

Odličje A.J. II. stopnje praviloma prejme prejemnik, ki je že prejel odličje III. stopnje.

7. člen

Odličje A.J. I. stopnje (zlato) podeli UO ČZS zaslužnemu čebelarju in drugi fizični ali pravni osebi za najmanj 25 let uspešnega opravljanja nalog in akcij, navedenih v prvem odstavku 4. člena tega pravilnika, od tega najmanj 10 let na državni ravni, ter ČO, ki praznuje 90 ali več let uspešnega delovanja.

Odličje A.J. I. stopnje praviloma prejme prejemnik, ki je že prejel odličje III. in II. stopnje.

V izjemnih primerih lahko UO ČZS podeli vsako od odličij A.J. pred roki, določenimi v tem pravilniku.

8. člen

Častno diplomu A.Ž. podeli UO ČZS inovatorju za izvirne novosti ali izboljšave (inovacije) na področju tehnologije čebelarjenja, če jih avtor daje na razpolago vsem čebelarjem.

Nagrado A.Ž. v višini povprečne bruto plače v državi, izplačane v minulem letu, podeli UO ČZS inovatorju za izjemne inovacijske dosežke na področju tehnologije čebelarjenja, če ti izstopajo po količini (številu inovacij) in/ali kakovosti (ekonomski učinkovitosti) inovacij, in jih avtor daje na razpolago vsem čebelarjem.

9. člen

Nagrado P.P.G. za življenjsko delo trajne vrednosti v bruto znesku dveh povprečnih plač v državi, izplačanih v minulem letu, podeli UO ČZS nagrajencu, ki:

- objavi izvirna avtorizirana teoretična dela uporabne vrednosti izjemnega pomena za napredek čebelarstva;
- objavi znanstvene prispevke, diplomsko nalogo, problemsko-analitično obdelane teme in podobne dosežke uporabne vrednosti s področja čebelarstva.

10. člen

Sredstva za nagrado P.P.G. in A.Ž. za vsako leto zagotovi UO ČZS v letnem finančnem načrtu. Če nagrada v tekočem letu ni podeljena, se sredstva zanjo prenesejo v naslednje leto.

11. člen

UO ČZS vsako leto v novembrski številki Slovenskega čebelarja objavi razpis, v katerem določi roke za zbiranje predlogov za podelitev priznanj, odličij in nagrad, ki jih podeljuje ČZS.

Pisni predlogi morajo vsebovati ime in priimek, rojstne podatke, bivališče, ČO in opis zaslug, zaradi katerih je kandidat predlagan za odličje oz. nagrado.

Prijave za inovacijske častne diplome A.Ž. lahko na predpisanem vprašalniku kandidati vlagajo vse leto.

Prijave na razpis, poslane na predpisanih obrazcih, sprejema tajništvo ČZS.

12. člen

ČZS vodi evidenco odlikovancev z odličji A.J., prejemnikov častnih diplom ter nagrajencev A.Ž. in P.P.G.

Ob nakupu pisnih priznanj in odličij A.J. III. in II. stopnje morajo ČO predložiti podatke iz drugega odstavka 11. člena tega pravilnika.

Vsa priznanja, diplome, odličja in nagrade so intelektualna lastnina ČZS. Uporabljamo jih lahko le z njenim dovoljenjem ter v skladu s tem pravilnikom.

13. člen

Prejemniki pisnega priznanja ali častne diplome A.Ž. prejmejo priznanje oz. diplomu, odlikovanci z odličji A.J. prejmejo medaljo, značko in diplomu, nagrajenci nagrade A.Ž. in P.P.G. pa prejmejo predpisano denarno nagrado in diplomu.

Na pisnem priznanju ali diplomu mora pisati: naziv ČO, ki odlikovanje podeljuje, datum podelitve, ime in priimek odlikovanca ter podpis predsednika in tajnika ČO.

14. člen

Priznanja, diplome, odlikovanja in nagrade izročamo dobitnikom ob slovesnostih ali na občnih zborih, v vsakem primeru pa čim bolj slovesno.

15. člen

Z dnem uveljavitve tega pravilnika prenehata veljati pravilnik o podeljevanju čebelarških odlikovanj (objavljen v SČ, 12/90) in pravilnik o podeljevanju nagrad iz sklada Petra Pavla Glavarja (objavljen v SČ, 10/84).

16. člen

Ta pravilnik začne veljati, ko ga sprejme upravni odbor ČZS, uporabljati pa po objavi v Slovenskem čebelarju.

Tajnik:
Milan Runtas

Predsednik:
Lojze Peterle

VABILO NA AMBROŽEV PLES

Čebelarke in čebelarje obveščamo, da v SAČD letos v sodelovanju s Čebelarstvo zvezo Slovenije že tretjič prirejamo jubilejni **Ambrožev ples**. Ples bo prvo soboto v decembru, **5. 12. 1998 ob 19. uri v hotelu Lev v Ljubljani**. Poskrbeli bomo za bogat program in prijetno razpoloženje. Pripeljite svoje najdražje in tudi svoje prijatelje. Cena (vključno z večerjo) je 5.000 SIT na osebo. Rezervacije sprejema gospa Polona de Costa na tajništvo Čebelarstvo zveze Slovenije vsako dopoldne. Pridite, preživeli boste nepozabn večer!

dr. Janez Poklukar Predsednik SAČD

OBVESTILO MENTORJEM

Seminar za mentorje čebelarških krožkov bo v soboto, 28. novembra 1998, v Ljubljani. Prosimo, da se pisno ali po telefonu prijavite do 7. 11. 1998.

Osrednja tema letošnjega srečanja bo predstavitev novega delovnega zvezka za mlade čebelarje avtorice Marije Mlaker, izšel bo pred posvetom in bo podlaga za vprašanja na naslednjih tekmovanjih mladih čebelarjev. Vsem prijavljenim bomo poslali dnevni red, teme in kraj posveta, zato nam sporočite vaš točen naslov.

ČZS

ZA MLADE PO SRCU

Ivan Pehant

Od začetka novega šolskega leta sta minila že dva meseca in spet ste poprijeli za šolsko delo. Med to sodijo tudi prostovoljne dejavnosti, kot je čebelarstvo.

Tako ste z mentorji že začeli pridno delati. Pozno poleti in jeseni ste skupaj pripravili čebele za zimo, jih nahranili in zdravili, zdaj pa se boste počasi začeli učiti teorijo. Mlajši, ki ste prvič v krožku, boste spoznavali čebelarstvo, drugi pa boste svoje znanje poglobljali in ga utrjevali.

Lani smo v naši rubriki obdelali kar precej vprašanj o čebelah in čebelarjenju in tudi letos lahko po njih preverjate svoje znanje. Komisija za krožke bo verjetno pripravila še nova vprašanja, predvsem pa vsi čakamo na izid delovnega učbenika, ki ga je pripravila ga. Marija Mlaker iz Pesnice pri Mariboru. Tako bo naše delo še bolj zanimivo in enotno.

V našem glasilu bi radi objavili tudi vaše prispevke: spise, pesmice, ilustracije, šale ali pa kratke zapise o tem, kaj počnete v vašem krožku. Upam, da se bo kdo le opogumil in poslal svoj prispevek. Tako bo rubrika za mlade še bolj vaša.

Ob pregledu dosežkov krožkarjev na naših srečanjih in tekmovanjih smo ugotovili, da se jih ne udeležujejo mladi čebelarji iz Primorske. Ali mladi Primorci res nič ne čebelarite oziroma se o čebelah nič ne učite v šolskih krožkih? Ali nimate čebelarških krožkov? Zakaj? Oglasite se kaj!

Naj končam svoje razmišljanje. Verjetno nas bo jutri že več takih, ki nam je mar za naravo, čisto in zdravo okolje ter seveda tudi za čebele.

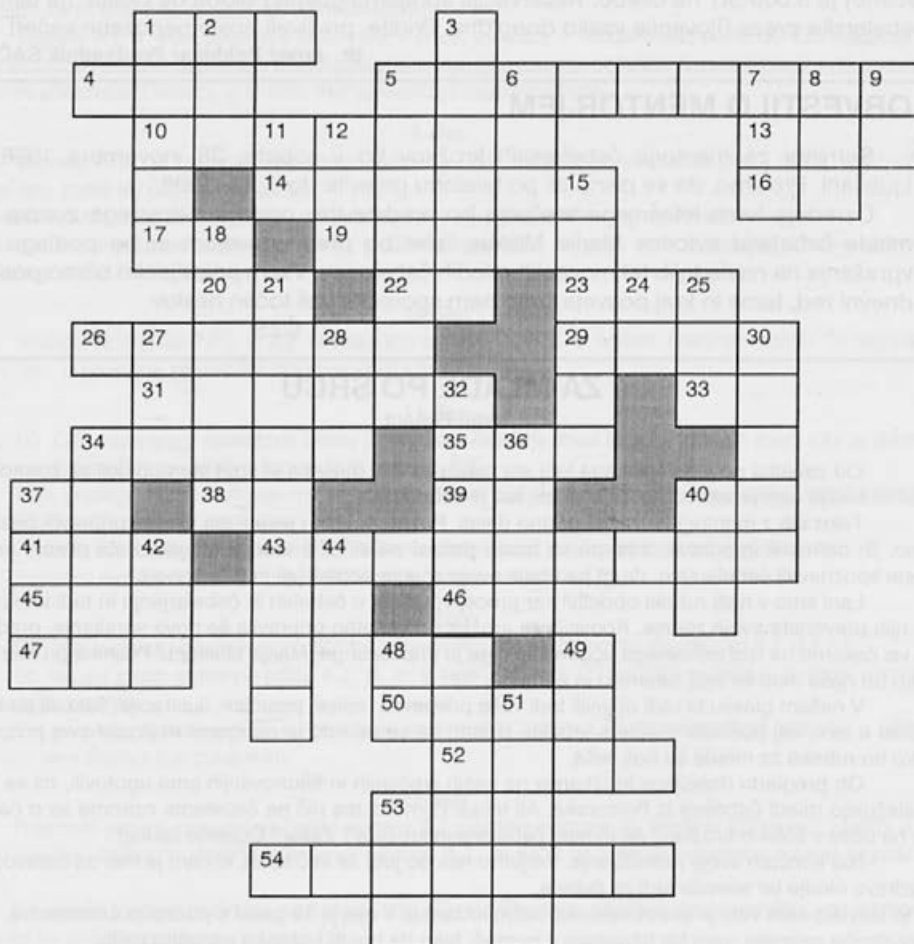
Za to številko sem vam pripravil nekoliko večjo križanko. V njej je 18 gesel s področja čebelarstva, in ker to področje poznate, vam bo to gotovo v pomoč, tako da boste križanko uspešno rešili.

Vodoravno: 1. industrijska rastlina, 4. ko je čebel v panju preveč, izleti . . . , 5. hišica, v kateri so panji s čebelami, 10. matica ga položi v celico, 13. veznik v ločnem priredju, 14. žuželka, ki nam je najljubša, 16. Krško, 17. daljša pripovedna pesnitev, 19. zdravilna rastlina grenkega okusa, 20. vzklik, 22. Ljubljana, 23. naše bivališče, 26. model za prikaz naselja, 29. zdravilna rastlina za čaje, 31. dobro zaprt prostor, 33.

podredni veznik, 34. človek, ki jamči za vrnitev denarja, 35. kuhinjsko orodje, ki ga uporablja tudi čebelar, 37. selen, 38. ime zloglasnega ameriškega gangsterja, 39. tla brez konca, 40. jedrska elektrarna, 41. halo brez začetka, 43. družina, ki ostane v panju po rojenju, je . . . , 45. čebelja bolezen, 46. nikalnica, 47. ime iz rimskega koledarja, 48. vzklík, 50. sladke kapljice na drevju, 52. vojaški pakt, 53. čebelji zajedavci, 54. čebela, ki dela.

Navpično: 1. ime predsednika ČZ Slovenije, 2. dežela čarovnice Kirke, 3. del rastline, na katerem visi sadež, 5. s čebelami se ukvarja . . . , 6. kakšni so cvetovi češnje, 7. tibetansko govedo, 8. ptica severnih morij, 9. kit brez konca, 11. soglasnika besede ječa, 12. zamašek, 15. moško ime, 18. kdor povzroča neprijetnosti, je. . . , 21. ime čebelje krvi, 24. italijanski tovornjak, 25. poljska cvetlica s črnim pelodom, 27. podredni veznik, 28. lahko je vodni ali električni . . . , 30. kovinski denar, 32. znani slovenski čebelar, prvi učitelj čebelarstva v stari Avstro-Ogrski, 34. cvetni prah, 36. pomembno živilo, 37. zimsko prevozno sredstvo, 40. jedilo, 42. nadležni škodljivci čebel, 44. predlog, 48. isto kot 24 navpično, 49. učinkovit konec šahovske partije, 51. likovna smer, 53. drugo ime za panj.

Obilo zabave pri reševanju naše križanke!

Tudi v prihodnje bomo izmed uspešnih reševalcev izžrebali nagrajenca. V nagradnem žrebanju boste sodelovali vsi, ki boste pravilno rešeno križanko do 15. novembra 1998 poslali na naslov: ČZ Slovenije (križanka), Cankarjeva 3/II, 1000 Ljubljana.

ČEBELARJEM SE OBETAJO BOLJŠE MOŽNOSTI IZOBRAŽEVANJA

dr. Janko Božič, Biotehniška fakulteta, oddelek za biologijo

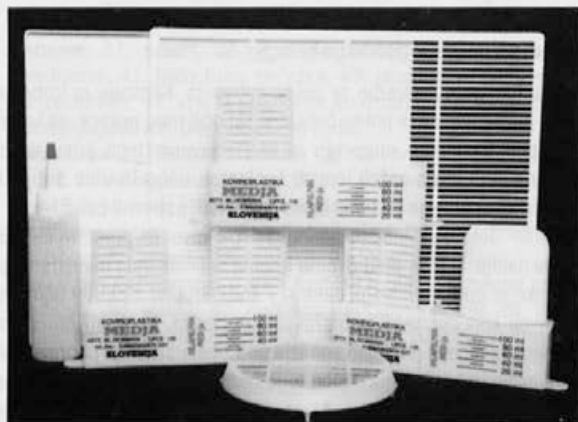
V Sloveniji čebelarji nimamo možnosti pridobiti formalne izobrazbe za poklic čebelarja. Komisija za izobraževanje pri Čebelarški zvezi si v zadnjem času aktivno prizadeva, da bi poklic čebelarja vključili med poklice, za katere lahko pridobimo certifikat o izobrazbi. Moj namen v tokratnem prispevku ni razčlenjevanje tega postopka in opisovanje podrobnosti. Kot kaže, bomo že prihodnje leto lahko začeli izvajati konkretne izobraževalne akcije, ki bodo udeležencem omogočile pridobiti znanje, po preverjanju tega pa bodo lahko dobili tudi ustrezne certifikate.

Za izvajanje izobraževanja seveda potrebujemo določeno infrastrukturo. To pa niso le prostori in učni pripomočki, ampak sistem v celoti. V infrastrukturni nalogi, ki jo je pred dvema letoma sofinanciralo ministrstvo za šolstvo šport (MŠŠ), sem postavil temelje Čebelarškega izobraževalnega centra. V šolskem letu 1998/99 bomo na oddelku za biologijo Biotehniške fakultete dograjevali koncept tega izobraževalnega centra. V okviru omenjene naloge, katere sofinanciranje je MŠŠ že odobrilo, bomo skupaj s pristojno komisijo pri Čebelarški zvezi pripravili vse potrebno za vključitev poklica čebelar v certifikatni način izobraževanja. Poleg tega bomo s skupnimi močmi začeli izobraževati prve kandidate, ki se bodo potegovali za certifikat čebelarja, hkrati pa bili pripravljene sodelovati pri praktičnem poučevanju novih generacij čebelarjev. Za vse to bo treba pripraviti učne vsebine, ki bodo pomagale tako predavateljem kot mentorjem pri vzgoji čebelarjev. Večina dejavnosti na oddelku za biologijo bo namenjena zbiranju in katalogiziranju učbenikov in učil, ki so na voljo predvsem v slovenskem jeziku, poleg tega pa tudi zbiranju različnih tujih virov. Za nekaj učnih tem bomo pripravili popolnoma nove učne lekcije, zasnovane na sodobnih možnostih, kakršne ponujata multimedija in internet. Dolgoročno si želimo poleg klasičnega načina izobraževanja čebelarjev zasnovati tudi izobraževanje po internetu s posebnimi lekcijami in preverjanji znanj. Za čebelarje je internet že zdaj zelo bogat vir informacij. Znati pa je treba angleški jezik in brskati po številnih spletnih straneh. Ena od nalog infrastrukturne naloge je tudi zbiranje informacij na podlagi kataloga znanj.

Zastavljena naloga zahteva razmeroma veliko časa in nenehno brskanje za različnimi informacijami. Koliko bo zares uresničenega, je odvisno predvsem od sredstev, ki nam jih bo uspelo pridobiti na račun sofinanciranja dejavnosti. Na račun infrastrukturne naloge za izobraževanje čebelarjev smo doslej pridobili dovolj sredstev za oblikovanje šestih novih učnih lekcij, in te bomo predvidoma pripravili to zimo. Pripravljene lekcije bo mogoče dobiti tudi na CD-romu. Vsebine lekcij bomo delno prilagodili tudi sofinancerjem, ki so omogočili nadaljevanje tvorstne dejavnosti. Za zdaj še ne vemo, koliko sredstev bo za ta namen prispevalo MŠŠ, predvidevamo pa, da bodo vsaj približno tolikšna kot v šolskem letu 1996/97 (600.000 SIT). Posebej se moram zahvaliti Čebelarški zvezi Slovenije, ki je s 360.000 SIT podprla infrastrukturno dejavnost našega oddelka. Za sofinanciranje smo že zaprosili tudi čebelarstva podjetja in posameznike. Z osebnim prizadevanjem mi je uspelo za sofinanciranje pridobiti tudi najpomembnejša podjetja. Edino podjetje, ki se je odločilo samostojno sofinancirati eno učno lekcijo v celoti (120.000 SIT), je MEDEX International d.d., preostala podjetja pa so se odločila za tretjinsko sofinanciranje učnih lekcij. Projekt je finančno podprlo Čebelarstvo Božnar, podjetja Logar Trade, Rakovec in Debevc pa so ali še bodo pomagala s čebelarstvo opremo in repromaterialom. Glede na sofinancerje bomo pripravili tri učne lekcije s področja biologije čebel, dve s področja čebeljih pridelkov in eno s področja čebelarstva tehnologije. Seveda bomo veseli še kakršne koli dodatne finančne pomoči. Pred meseci (SČ, 1998, št. 4, str. 125) smo povabili k podpori naše dejavnosti tudi čebelarje. V zalogi imam še dovolj videokaset o socialnem življenju čebel, tako da bom vsakemu darovalcu lahko podaril eno.

Podarjena čebelarstva oprema in čebelje družine, ki jih gojimo, so nam v veliko pomoč pri rednem izobraževanju, poleg tega pa so tudi dobra podlaga za izobraževanje čebelarjev. V našem majhnem čebelarstvu (devet čebeljih družin) izvajamo tudi manjše pilotne raziskave, zlasti s področja biologije čebel. Za praktični pouk in pilotno študijo ga je uporabila tudi Veterinarska fakulteta (dr. Aleš Gregorc). Vsekakor si skupaj želimo, da bi naše čebelarstvo preraslo okvire neinstitucionalnega delovanja in postalo skupno univerzitetno čebelarstvo. Za to imamo vse prostorske možnosti, pa tudi temeljno čebelarstvo. Za povečanje dejavnosti potrebujemo predvsem pomoč pri oskrbi čebeljih družin in pri izvedbi različnih izobraževalnih in raziskovalnih dejavnosti. Že to jesen bomo skušali najti primerno rešitev za financiranje našega čebelarstva.

Upam, da ste vsi zainteresirani opazili razpis za čebelarstva mojstre v prejšnji številki čebelarja. Če ste ga spregledali, se takoj pozanimajte pri ČZ, ali se morda še lahko vključite. Pri izvedbi izobraževalnega programa bomo sodelovali vsi domači strokovnjaki, v razpisu pa to ni bilo posebej poudarjeno. Prvi generaciji kandidatov za čebelarstva mojstre želim uspešno utrjevanje znanja in pridobivanje novih znanj v prihodnjem letu.

KOVINOPLASTIKA

“MEDJA”

FRANČIŠEK EDVARD MEDJA

LIPCE 7/B

4273 BLEJSKA DOBRAVA

TEL&FAKS: 064 874 037
Komplet pripomočkov
za zatiranje varoe:

- hlapilnik MED - JA za mravljinčno kislino
- dozirne plastične stekleničke 100 ml
- testni vložek DIAGNOSTIK

Čebelarška zadruga

NEKAR

Prodaja: Anton Švigelj

Inf. pred 8. uro in po 20. uri na št.

(061) 48 48 42.

Priznam izjav in pokrovov vsake pri in bolji točki.

Dodatno inf. Boris Senčič po tel. št.

(061) 159 08 94, (041) 728 119

Kozarci za med velikosti:

720 ml 32 sil/kos

370 ml 23 sil/kos

Kovinski pokrovi Twist OFF

fi 82 mm 14 sil/kos

fi 66 mm 10 sil/kos

Kartoni za kozarce 60 sil/kos

Vreče za 200 l sode za shranjevanje medu
150 sil/kos.

Vreče pošljemo tudi po povzetju

JOŽE RIHAR s.p.

ČEBELARSTVO IN IZDELAVA ČEBELARSKE OPREME

- Izdelujemo žične matične rešetke za vse vrste panjev, čebelarške lopatke, plastične odtočne pipe, lovilce rojev, stroje za ometanje čebel, osemnatna kasetna točila.
- Meljemo sladkor in izdelujemo sladkorne pogače, v zalogi imamo že narejene pogače po konkurenčnih cenah - prepričajte se!
- Izdelujemo satnice in kuhamo voščine.

Jože Rihar, Gaberje 42, 1356 Dobrova, tel/faks: 061/ 641-106

IZDELAVA ČEBELARSKE OPREME IN TRGOVINA

Čebelarji vabimo vas, da obiščete našo trgovino, kjer vam nudimo vse vrste točil za med iz nerjaveče pločevine (na voljo so točila s kromiranim ali RSF košem, z motorjem ali brez).

Poleg točil lahko kupite vso ostalo čebelarsko opremo:

- * posode za med iz nerjaveče pločevine
 - * kuhalnike voščin in sončne topilnike
 - * razstojšča
 - * pribor za označevanje matic
 - * pribor za odkrivanje satja
 - * grelce medu
 - * zaščitno opremo (čebelarske obleke, rokavice, jopiče, klobuke)
 - * ves ostali čebelarski repromaterial
- Pridite in prepričajte se o naši ponudbi.

NAROČENO BLAGO VAM LAHKO DOSTAVIMO S HITRO POŠTO

Logar

Delovni čas:

vsak dan od 8.00 do 12.00 ure

in od 15.00 do 18.00 ure

ob sobotah od 8.30 do 12.00

LOGAR TRADE, čebelarstvo, proizvodnja in trgovina, d.o.o.
Zupanova 1, 4208 Šenčur, tel. (064) 411 663, faks: (064) 411 499
e-mail: logar-trade@siol.net

RAKOVEC

GUNCELJSKA 28/a

1210 LJUBLJANA ŠENTVID

Telefon – fax: (061) 152 46 77

IZDELAVA ČEBELARSKE OPREME

IZDELUJEMO:

- točila za med z ročnim ali električnim pogonom iz aluminija ali nerjaveče pločevine
- kadilnike
- lovilce rojev AŽ, LR, smukalce cvetnega prahu 330/280, matičnice
- cedila za med – enojna in dvojna
- posode za med 30, 50, 80 l
- posode in stojala za odkrivanje satja
- čebelarski pribor (vilice, univerzalne klešče, klešče za satnike, matične klešče)
- oprema za panje (razstojšča AŽ 5 do 15 – nosilci matičnih rešetk, matične rešetke – matične rešetke haneman – LR sponke – zapahi – žica za žičenje satnikov

NOVO! SMUKALCI ZA CVETNI PRAH

Cene so konkurenčne

se priporočamo!

V spomin

VINKO DRAŽUMERIČ

Še nam spomini uhajajo na pust decembrski dan leta 1996, ko smo se na predbožični dan na črnomaljskem pokopališču še zadnjič poslovili od našega dolgoletnega člana Vinka Dražumeriča. Na njegovi zadnji poti smo mu čebelarji izkazali zadnjo čast s čebelarskim praporom.

Pokojni Vinko se je rodil leta 1920 v kmečki družini v Velikem Nerajcu. Čebele je vzljubil že zelo zgodaj in še kot zelo mlad začel čebelariti. Postal je napreden čebelar in kaj kmalu čebelaril s petdesetimi čebeljimi družinami. Že takoj po drugi svetovni vojni je svoje čebele prevažal na oddaljena pasišča. Kljub težavnim možnostim za prevoz je čebele z vlakom prevažal v Liko in Gorski Kotar ter na druga pasišča. Zelo dejaven je bil tudi v društvenem življenju. V čebelarsko društvo se je vključil že ob začetku delovanja našega društva in bil večkrat tudi tajnik. Več let je bil član upravnega in nadzornega odbora društva, sodeloval pa je tudi pri različnih aktivnostih. Svoje bogato znanje in izkušnje je rad prenašal na mlade čebelarje. Čebelarji smo se radi zbirali ob njegovem vzorno urejenem čebelnjaku. Vrata njegovega čebelnjaka so bila vedno odprta za učence osnovnih šol, z veseljem in ljubeznijo pa jim je razlagal o življenju in pomenu čebel. Za zasluge v čebelarstvu je prejel odličje Antona Janše II. stopnje. Njegovo življenje je bilo ves čas tesno povezano s čebelami. Do zadnjega je ključoval boleznimi in se z vztrajnim delom poslavljaval od svojih ljubljeneh čebel.

Člani Čebelarskega društva Črnomelj se ga spominjamo kot plemenitega, poštenega in vzornega čebelarja in smo mu hvaležni za vse, kar je dobrega storil za čebelarstvo.

**Čebelarsko društvo
Črnomelj**

EVGEN CESTNIK

*...Čebelice zlate hitijo čez trate,
pri roži ustavijo se,
veter s planjave izroča pozdrave
sestric iz daljav.
(E. Cestnik)*

Slovo od naših dragih in vzornih čebelarjev je, žal, neizbežno. Tako se še vedno s tesnobo v srcih spominjamo slovesa od dolgoletnega čebelarja in našega člana Evgena Cestnika, ki smo ga konec junija lani s čebelarskim praporom pospremili na njegovi zadnji poti.

Evgen Cestnik se je rodil leta 1913 v kmečki družini v Dragatušu, tam živel in ustvarjal. Daleč naokoli so poznali njegove pesmi, znan pa je bil tudi kot odlični pevovodja. Že kot mladenič je vzljubil čebele, ki so postale poleg glasbe njegova največja ljubezen. Njegovo čebelarstvo je bilo že pred drugo svetovno vojno med naprednejšimi. Čebelam se ni odrekel niti po vojni, njegovo čebelarstvo s 30 čebeljimi družinami pa je bilo vzor marsikateremu čebelarju. Bil je velik ljubitelj čebel, zato mu za dobiček ni bilo veliko mar. Zelo dejaven je bil tudi v društvenem življenju, saj je bil eden izmed soustanoviteljev Čebelarske družine Dragatuš. Svoje bogato znanje in izkušnje je rad prenašal na mlade čebelarje in jim bil učitelj. Ob njegovem vzorno urejenem čebelnjaku so učenci osnovnih šol poslušali njegove zanimive razlage o življenju in pomenu čebel. Bil je pobudnik postavitve čebelnjaka za potrebe čebelarskega krožka v Dragatušu, krožek pa je vrsto let vodil tudi sam. Več let je bil predsednik in tajnik Čebelarske družine Dragatuš. Vedno je rad pomagal pri različnih društvenih aktivnostih. Ob razvitju prapora Čebelarskega društva Črnomelj je za zasluge v čebelarstvu prejel odličje Antona Janše druge stopnje.

Črnomaljski čebelarji se ga spominjamo kot človeka, katerega življenje je bilo tesno povezano s čebelami. Kljub kljubovanju boleznimi je bila ta močnejša, tako da se je moral posloviti od svojih ljubljeneh čebel. Izgubili smo dobrega čebelarja, iskrenega tovariša in do-

brega prijatelja. Ob spominu nanj se spominjamo tudi njegovih nasvetov in dejanj, ki so nam še vedno v oporo in pomoč pri delu s čebelami.

Čebelarstvo društvo Črnomelj

DRAGO ZDRAVKOVIČ

Ob koncu čebelarstva leta smo se čebelarji ČD Kranjska Gora na kranjskogorskem pokopališču poslovili od našega člana Draga

Zdravkoviča. Rodil se je 19. septembra 1939, čebele pa so ga spremljale skozi življenje od leta 1989 do 23. avgusta 1998, ko je zaradi bolezni za vedno odšel od nas. Čebelaril je z desetimi družinami na lepi lokaciji v Kranjski gori. Poleg vrtničarstva so čebele zapolnjevale, njegov prosti čas. Pri čebelah je bil vreden in redoljuben zato so mu njegov trud hvaležno vračale z obilico medu. Pri čebelarjenju sta mu veliko pomagala žena Rezka in sin Branko, on pa bo nadaljeval njegovo delo.

Čebelarstvo društvo Kranjska Gora

Čebelarji - čebelarstvo družine

ČEBELARJI - LJUBITELJI NARAVE

Nudimo sadike AMORFE in KÜBLERJEVE vrbe ter lepo cvetočih dreves EVODIJE in KERLATERIJE!

Pošiljamo tudi po pošti!

Tel.: popoldan (061) 59-610

Nace Sotlar, Pšatnik 20, 1211 Šmartno pod Šmarno goro

FOTOGRAFSKA RAZSTAVA

V peti številki letošnjega Slovenskega čebelarja smo objavili, da bo novembra 1998 v Ljubljani fotografska razstava "Svet čebel".

Vsi, ki želite na njej sodelovati s svojimi fotografijami ali diapozitivi, pošljite svoje prispevke do 15. novembra. Ker je upravni odbor ČZS na zadnji seji sklenil, da bo proslava 125-letnice naše organizacije 19.12.1998, bo na ta dan predstavljena tudi fotografska razstava. Tako podaljšujemo rok pošiljanja fotografij do 30. novembra 1998, vsi pogoji pa ostanejo nespremenjeni.

ČZS

Prodajam točilo za 4 AŽ sate iz pocinkane pločevine po zelo ugodni ceni. Tel. 065 040.

Ugodno prodajam 200 kg gozdnega medu. Tel. 065 26 068.

Prodajam atestiran prevoznik tovornjak TAM 6500 brez nadgradnje, primeren za prevoz zabojnikov. Tel. 062 702 566.

Prodajam točilo na štiri sate. Tel. 064 625 102.

Prodajam dobro ohranjen tovornjak tip 110T, predelan v prevoznik čebelnjak za 62 AŽ panjev, registracija do maja 99. Cena po dogovoru. Tel. 061 14 16 631.

Prodajam večjo količino cvetnega prahu osmukanca. Tel 0608 70 385 zvečer.

POPRAVEK

V šesti številki letošnjega Slovenskega čebelarja smo objavili članek z naslovom Peter Močnik - velik ime slovenskega čebelarstva, čebelar, pedagog in organizator čebelarstva na Koroškem in v vsebini navedli napačnega avtorja. Članek je napisal Franc Gornik, član ČD Prevalje. Za napako se avtorju in ČD Prevalje opravičujemo.

Uredništvo

NAŠE ČEBELJE PAŠE 10

1. **Koruza** (*Zea mays* L.) je enokaličnica, predstavnica družine trav. Izvira iz Srednje Amerike, sicer pa ta enoletnica s posamičnimi stebli zraste tudi do 2,5 m visoko. Cvetovi so enospolni in enodomni. Moški klaski so dogi od 6 do 8 mm, dvocvetni. Kultivirana, cveti od junija do septembra. Pogosta kulturna rastlina naših polj. Je vetrocvetka,

1. Koruza (*Zea mays* L.)

2. Jesenska vresa (*Caluna vulgaris* (L.) Hull.)

3. Trpotci (*Plantago* spp. L.)

4. Navadni šipek (*Rosa canina* L.)

vendar čebele dobijo na njej velike količine cvetnega prahu, ki ga nabirajo predvsem dopoldne. Na poljedelskih območjih je koruzni pelod za čebele pomembna poznooletna beljakovinska hrana.

2. **Jesenska vresa** (*Caluna vulgaris* (L.) Hull.) je predstavnica družine vresovk. Grmiček s kipečimi poganjki, zraste od 10 do 30 cm visoko. Listi so igličasti. Raste v gozdovih, na resavah, barjih in zakisanih travnikih od nižin do subalpinskega pasu po vsej Sloveniji. Cveti avgusta in septembra. Je pomembna medovita rastlina, ki cveti približno takrat kot ajda. Čebele jo rade obiskujejo, saj medi skoraj vsako leto. Daje obilo cvetnega prahu, obnožina je siva. Če so v bližini ajdova polja, čebele nabirajo na vresi popoldne.

3. **Trpotci** (*Plantago* spp. L.) so enoletne ali zelinate trajnice iz družine trpotčevk. Listi so nameščeni spiralasto ali nasprotno, so pecljati ali sedeči, navadno preprosti. Cvetovi so dvospolni, zvezdasti, 4-števni, združeni v klasasta ali obla socvetja. Trpotci rastejo skoraj na vseh odprtih območjih, na travnikih, pašnikih, ob poteh. Vrste se nekoliko razlikujejo po času cvetenja, povečini pa cvetijo od maja do septembra. Ker so vetrocvetke, nimajo razvitih žlez, ki izločajo medičino. Čebele dobijo na trpotcih veliko cvetnega prahu.

4. **Navadni šipek** (*Rosa canina* L.) spada v družino rožnic. Je listopadni grm, visok do 3 m, na vejah ima srpaste trne. Listi so neparno pernati, s 5-7 lističi. Lističi so jajčasti, z nazobčanim robom in goli. Cvetovi so rožnati ali beli, do trije v skupini. Navadni šipek raste po živih mejah, v gozdovih, gmajnah in na skalnatih pobočjih od nižine do montanskega pasu po vsej Sloveniji. Cveti od maja do julija. Čebelam daje veliko cvetnega prahu in tudi nekaj medičine, zato ga rade obiskujejo. Obnožina s šipkov je rumenkasta. Pri nas poznamo več vrst šipkov, vse pa so medovite.

5. **Jasminova troba** (*Campsis* spp. Lour.), imenovana tudi trobovec, je iz družine trobentovk. Poznamo dve vrsti, zaradi njunega križanja pa so nastale številne varietete različnih barv. Rastejo predvsem na vrtovih. So visoko se vzpenjajoči grmi z neparno pernatimi listi, sestavljenimi iz 7-11 lističev. Veliki cevasti cvetovi so oranžni do rdeči ali drugače obarvani. Cveti od julija do septembra, čebelam pa povečini daje medičino in tudi nekaj smole. Cvetovi trobovca zelo privlačijo čebele.

6. **Navadna pamela** (*Symphoricarpos racemosus* Michx.), imenovana tudi bisernik, je predstavnica družine kovačnikovk, to pa so k nam zanesli iz Severne Amerike. Je listopaden grm, ki zraste do 2 m visoko. Listi so elipsasti do okrogli, cvetovi pa zvonasti in rožnati. Plodovi so snežno beli, okrogli, podobni biserom in lahko ostanejo na rastlini vso zimo, kar daje grmu še poseben čar. Navadna pamela je odporen grm za strižene in nestrižene žive meje. Pri nas raste kultivirana in ponekod tudi podivjana. Cveti od junija do oktobra in ves čas izloča medičino, daje pa tudi nekaj cvetnega prahu, zato jo zelo rade obiskujejo čebele.

Fotografije in besedilo: Janez Gregori

Casopis Slovenski čebelar je ustanovilo "Slovensko čebelarstvo društvo za Kranjsko, Štajersko, Koroško in Primorsko" leta 1898.

Izdaja ga Čebelarska zveza Slovenije, Cankarjeva 3, 1000 Ljubljana, tel.: (061) 210-992, faks: 12 61 335, E-pošta - cebelarska.zveza.slo@siol.net

Izdajateljski svet: Lojze Peterle, dipl. inž. arh. Marjan Debelak, prof. Janez Mihelič, dr. Jože Šnajder, dr. Janez Poklukar in dr. Aleš Gregorc.

Uredniški odbor: prof. Janez Mihelič, inž. Jože Babnik, dr. Jurij Senegačnik, doc. dr. Janez Poklukar, mag. Mira Jenko-Rogelj, dipl. inž. arh. Marjan Debelak, dr. Aleš Gregorc in dr. Janko Božič.

Glavni in odgovorni urednik: prof. Janez Mihelič, lektorica: prof. Nuša Radinja.

Letna naročnina za leto 1998 za nečlane je 5.500,00 SIT. Posamezna številka stane 550,00 SIT. Članarina, skupaj z naročnino za Slovenski čebelar je 4.500 SIT. Člani lahko objavijo en brezplačen oglas (20 besed) na leto, nadaljnja beseda je 40 SIT.

Reklamni oglasi: cela barvna stran na ovitku 50.000 SIT, v sredini 30.000 SIT, pol strani 15.000 SIT, četrt strani 7.000 SIT. Popust pri ceni za 3- do 5-kratno objavo je 10%, za 6- do 10-kratno objavo 20%, za celoletno objavo 30%. Splošni oglasi po 40 SIT za besedo, enako tudi za osmrtnice, ki vsebujejo več kot 40 besed.

Številka žiro računa pri APP v Ljubljani je: 50100-678-48636.

Po mnenju Ministrstva za kulturo Republike Slovenije (23/39-92) sodi Slovenski čebelar med proizvode informativnega značaja (13. točka tarifne številke 3), za katere se plačuje 5-odstotni prometni davek.

Tiska KURIR p.o. Ljubljana, Parmova 39. Oblikovanje naslovnice: Boštjan Debelak.

5. *Jasminova troba* (*Campsis* spp. Lour.)

6. *Navadna pamela* (*Symphoricarpos racemosus* Michx.)